

HET RASTER vzw
BEGELEIDING RONDOM AUTISME

JAARVERSLAG 2021

JAARVERSLAG 2021

Inhoud

Inleiding	3
Ontwikkelingen in de zorgsector	4
Werking in cijfers	6
Onze cliënten en hun begeleiders aan het woord	10
Accenten in de begeleiding	14
Liga Autisme Vlaanderen	18
Autisme Chat	22
Projecten in de kijker	25
Anti-Maatje	30
Werken aan kwaliteit	31
Taal- en cultuurdiversiteit	33
Tevredenheid van onze cliënten	36
Werken in Het Raster	37
Wereld Autisme Dag 2021	40
Nieuwe locatie en Autitheek Leuven	41
GDPR	42
Financiën	43
Vooruitblik op 2022 en de verdere toekomst	44

HET RASTER vzw
BEGELEIDING RONDOM AUTISME

Het Raster vzw - hoofdzetel

Boomsesteenweg 510A - 2020 Antwerpen - Tel 03 830 35 89
Website: www.hetraster.be – E-mail: info@hetraster.be
Rekeningnummer: BE57 7350 0361 3135 - BIC: KREDBEBB
ondernemingsnummer 0476.639.588

Het Raster Antwerpen

Boomsesteenweg 510A - 2020 Antwerpen - Tel 03 830 35 89

Het Raster Halle-Vilvoorde-Brussel

August De Boeckstraat 20 - 1800 Vilvoorde - Tel 02 757 11 18

Het Raster Kempen

Tramwissel 5 - 2360 Oud-Turnhout - Tel 014 75 39 70

Het Raster Leuven

Abdijstraat 1 - 3001 Leuven - Tel 016 85 09 01

Het Raster wordt erkend en gesubsidieerd door
het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Inleiding

Alweer is er een jaar verstreken. Net als het jaar daarvoor werd 2021 beheerst door de coronapandemie. Ondertussen kregen we te maken met vijf coronagolven en tal van mutaties van het virus. De impact op onze maatschappij was groot en ook Het Raster kreeg het zwaar te verduren. Het aan huis gaan bij onze cliënten stond onder druk. Begeleidingen konden vaak niet doorgaan wegens ziekte, risicocontacten of quarantaines. Groepscurssussen en ondersteuning van kinderen op school of in het kinderdagverblijf werden tijdelijk opgeschort. Ook de interne werking van Het Raster had flink te lijden onder de situatie. Teamvergaderingen en werkgroepen verliepen noodgedwongen vaak digitaal. En dat komt de communicatie en het teamgevoel niet altijd ten goede. Je collega's gedurende lange tijd niet lijfelijk kunnen zien, werkt op de mentale veerkracht.

Maar niet alles was kommer en kwel. Het afgelopen jaar raakten we vertrouwd met alternatieve begeleidingsmethodieken. We leerden vlot werken met digitale communicatietools. Dat heeft onmiskenbaar voordelen, ook los van corona. Het kabinet Welzijn heeft ook in 2021 voor onze sector de nodige steunmaatregelen genomen. Het aantal begeleidingen dat we moeten presteren om onze subsidies te krijgen, werd opnieuw verlaagd. Net als vorig jaar haalden we die norm ruimschoots. In 2020, het eerste jaar van de coronacrisis, werd heel sterk ingezet op het vrijwaren van de fysieke gezondheid van mensen. Ervoor zorgen dat zeker de meest kwetsbaren niet besmet raakten. Ook al betekende dat het inperken van sociaal contact of zelfs isolatie. Maar gaandeweg werd steeds duidelijker dat deze maatregelen een ernstig effect kunnen hebben op het psychisch welzijn. Ook heel wat van onze cliënten kregen het bijzonder moeilijk. Daarom hebben we er in 2021 alles aan gedaan om onze cliënten zoveel mogelijk te blijven begeleiden. En al bij al zijn we daar ook wel in geslaagd. We zijn trots op het doorzettingsvermogen van onze medewerkers. Zij gingen moedig en flexibel om met de uitdagingen. De zorg voor de cliënten was hun eerste bekommernis.

Vlak voor de jaarwisseling kochten we in Heverlee een voormalig bankkantoor aan. Afgelopen jaar werd dit grondig verbouwd zodat het aan al onze behoeften voldoet. Ook hier zullen we een Autitheek inrichten. Na Antwerpen en Oud-Turnhout wordt dit ons derde informatie- en documentatiecentrum autisme. De verhuis van team Leuven staat gepland voor februari 2022.

Vier jaar geleden richtten we de Liga Autismes Vlaanderen op. Het was dus tijd voor een grondige evaluatie. De algemene conclusie was dat de Liga al haar beloftes waarmaakt: mooie vernieuwende Vlaamse projecten, een waardevol bijkomend aanbod voor mensen met autisme en een versterking van de kwaliteit van de dienstverlening van de diensten. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat onze ambities verder reiken: de Liga wil voortaan ook een aanspreekpunt en spreekbuis zijn voor de provinciale thuisbegeleidingsdiensten autisme. Daarnaast willen we ook gaan samenwerken rond zorginhoudelijke en bedrijfsprocessen.

Er werden in 2021 geen nieuwe strategische projecten opgestart. De reeds lopende projecten werden zo goed en zo kwaad als het ging verder gezet. Over het algemeen kunnen we stellen dat sommige projecten vertraging opliepen, zoals de sociale vaardigheidstraining voor kinderen met autisme. Andere projecten, zoals de coaching van jongvolwassenen, pasten zich aan de omstandigheden aan.

In 2021 hielden we onze Autitheken zoveel mogelijk open. En daar werd gretig gebruik van gemaakt. Heel wat mensen wisten ons te vinden voor het gratis ontlenen van documentatie en ondersteunende materialen of voor een gesprek over alles wat met autisme te maken heeft.

Het kabinet van welzijnsminister Beke heeft heel wat middelen vrijgemaakt voor uitbreiding van de sector ondersteuning van personen met een handicap. Ondertussen werden al heel wat persoonsvolgende budgetten toegekend aan mensen met een beperking en een grote ondersteuningsnood. Jammer genoeg werden de middelen voor uitbreiding van de rechtstreeks toegankelijke hulp nog steeds niet vrijgegeven. Wat daarvan de redenen zijn, lees je verderop in dit jaarverslag. Voor het tweede jaar op rij krijgt Het Raster geen uitbreiding. En dat ondanks de vele wachtenden. We zagen ons dan ook opnieuw genoodzaakt om regelmatig een aanmeldstop in te voeren. Een onvermijdelijk gevolg is dat de aanmelddruk alleen maar verder toeneemt.

Op de volgende bladzijden staan we eerst even stil bij de ontwikkelingen in onze sector. Daarna vind je een beschrijving van onze werking in 2021, van de essentiële cijfergegevens en van de belangrijkste verwezenlijkingen van het afgelopen jaar.

Erik Buelens
directeur

Ontwikkelingen in de zorgsector

Het spreekt voor zich dat in 2021 heel wat energie ging naar de bestrijding van het coronavirus. Het nemen van maatregelen ter preventie van de verspreiding van het virus, het coronaveilig maken van al onze afdelingen, het regelen van beschermingsmateriaal, het uitwerken en communiceren van instructies, het sensibiliseren en organiseren van de vaccinatie van onze medewerkers. Het doet ons plezier dat de vaccinatiegraad in Het Raster erg hoog ligt, boven de 95%. We bleven dan ook gespaard van clusteruitbraken COVID-19 en al bij al bleef het aantal besmettingen en quarantaines van onze medewerkers beperkt.

De coronacrisis maakte pijnlijk duidelijk hoe belangrijk, maar ook hoe kwetsbaar de zorgsector in Vlaanderen is. De arbeidsomstandigheden in ziekenhuizen, woonzorgcentra maar ook in diensten ter ondersteuning van mensen met een handicap, vergden tijdens de coronacrisis vaak het uiterste van de mensen die er tewerkgesteld zijn. Heel wat zorgverleners vielen uit of verlieten hun sector. Prompt nam de overheid een aantal initiatieven om de loon- en arbeidsvoorwaarden in de zorg- en welzijnssector te verbeteren. Dit resulteerde in nieuwe barema's. Op termijn wordt ook in onze sector IFIC ingevoerd, een nieuw functieclassificatie- en verloningssysteem. Niet meer dan terecht trouwens.

In 2017 werd de persoonsvolgende financiering ingevoerd voor volwassen personen met een handicap. Iedereen was zich hierbij bewust van de ingrijpende aard van deze verandering en realiseerde zich dat de invoering ervan moet opgevolgd en geëvalueerd worden. Onze werkgeverskoepel, het Vlaams Welzijnsverbond, heeft vorig jaar een evaluatie gemaakt. We moeten besluiten dat de persoonsvolgende financiering niet altijd de perspectieven op zorg en ondersteuning biedt die men verwachtte. Het systeem wordt tevens als complex ervaren,

gebruikers zijn niet altijd voldoende geïnformeerd en de nood aan vereenvoudiging dringt zich op. De ervaren problemen houden niet uitsluitend verband met het systeem op zich, maar worden ook gecreëerd doordat er nog altijd niet voor iedere persoon met een beperking zorggarantie is.

Van bij de invoering van de persoonsvolgende financiering van volwassenen met een handicap, was het de bedoeling om dit ook voor minderjarigen te realiseren. Meermaals werd een deadline voor invoering gesteld. Nooit werd die gehaald. Conceptueel bleef de persoonsvolgende financiering bij minderjarigen steeds een heel onduidelijk verhaal. De uitwerking verliep sterk gefragmenteerd, de timing was gezien de complexiteit onrealistisch en nergens bleek dat er lering werd getrokken uit de fouten die werden gemaakt bij de invoering van de PVF bij meerderjarigen. Het was dan ook niet helemaal onverwacht dat de Vlaamse Regering afgelopen jaar besliste om af te zien van de invoering van een persoonsvolgende financiering bij minderjarigen. In de plaats daarvan komt er een verruiming van de bestedingsmogelijkheden van PAB en wordt het concept van MFC herdacht.

Naast de verbetering van de arbeidsomstandigheden in de sector, kwam minister Beke ook met een nieuw investeringsplan. Hij trok 250 miljoen euro uit voor de uitbreiding van de sector ondersteuning van personen met een handicap voor de rest van de lopende legislatuur. Dat budget is bedoeld voor de versterking van alle vormen van ondersteuning: de persoonsvolgende budgetten voor volwassenen (PVB), de persoonlijke assistentiebudgetten voor minderjarigen (PAB), de multifunctionele centra (MFC) en de diensten voor rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH).

Afgelopen jaar werden al grote inspanningen geleverd voor de meest dringende vragen naar een persoonsvolgend budget. Ongeveer alle mensen die in de hoogste prioriteitengroep stonden te wachten, kregen hun budget. Voor deze groep werd ook naar de toekomst een zorggarantie ingevoerd. Ook voor de tweede prioriteitengroep PVB werd geld vrijgemaakt. Onvoldoende echter om iedereen zijn volledige budget te kunnen geven. De gesprekken over hoe dat dan moet gaan, lopen nog. Voor de derde en laatste prioriteitengroep tenslotte, is er geen geld voorzien. Daar zoekt men naar andere oplossingen.

Voor de diensten die rechtstreeks toegankelijke hulp aanbieden, waaronder Het Raster, is er voor gans Vlaanderen 20 miljoen euro voorzien voor uitbreiding. Een eerder bescheiden budget. Ondanks de grote noden en de vele wachtenden op ondersteuning, is daar echter nog niets van toegekend. Onder druk van de gebruikersverenigingen en een aantal coalitiepartners, besliste de minister dat de rechtstreeks toegankelijke hulp eerst grondig moet worden vernieuwd. Dat men vernieuwingen wil doorvoeren, dat begrijpen we. Maar dat het voorziene geld voor uitbreiding wordt ingehouden, vinden we

ongehoord. Het geld is er en heel wat mensen zouden er de ondersteuning mee kunnen krijgen die ze in deze moeilijke periode broodnodig hebben!

Deze regering voorziet dus een ruim budget voor uitbreiding. Maar daarnaast wordt nog steeds gezocht naar bijkomende besparingen. De voorbije jaren werd er al flink gesnoeid in de subsidies van de zorgaanbieders. En die tendens zal zich de komende jaren nog doorzetten. Afgelopen jaar lag ook de vermindering van de personeelssubsidies van de voormalige thuisbegeleidingsdiensten nog maar eens op tafel. Onvermijdelijk zou dat een nieuwe werkdrukverhoging voor het personeel met zich meebrengen. Gelukkig werd dat uiteindelijk niet doorgevoerd. Voorlopig althans. We weten dat de budgetproblemen van de overheid een belangrijke factor zullen blijven bij elke hervorming die zal worden doorgevoerd. Het Raster blijft dus in een zeer veranderlijke, onvoorspelbare omgeving actief.

In 2019 werd de reorganisatie van de eerstelijnszorg in Vlaanderen ingezet. De lokale besturen krijgen hierbij de regierol. Eerstelijnszones en regionale zorgregio's werden ingericht met het oog op ' nabije zorg'. Op Vlaams niveau werd VIVEL opgericht, het Vlaams Instituut Voor de Eerste Lijn. Het geïntegreerd breed onthaal zal de komende jaren verder worden uitgerold. Dit is een samenwerkingsverband van de maatschappelijke zorgpartners, bijvoorbeeld OCMW en CAW, in een eerstelijnszone. In de regionale zorgzones zal worden afgestemd over interregionale en intersectorale samenwerking. In de loop van de volgende jaren zullen we onze werking afstemmen op deze nieuwe inrichting van het Vlaamse zorglandschap.

Voor de diensten die rechtstreeks toegankelijke hulp aanbieden, waaronder Het Raster, is er voor gans Vlaanderen 20 miljoen euro voorzien voor uitbreiding. Een eerder bescheiden budget.

Werking in cijfers

ERKENNING EN PRESTATIES

Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) erkent Het Raster als aanbieder van rechtstreeks toegankelijke hulp. Deze erkenning wordt uitgedrukt in personeelspunten en geeft aan hoeveel personeel maximaal wordt gesubsidieerd op voorwaarde dat het opgelegde aantal begeleidingen wordt gerealiseerd. Voor het kalenderjaar 2021 is Het Raster Antwerpen erkend voor 3478 RTH-punten en Het Raster Vlaams-Brabant voor 2030 RTH-punten. Onze totale RTH-erkenning bedraagt dus 5508 punten. Dit komt overeen met 23.438 mobiele begeleidingen.

Door de coronamaatregelen konden heel wat diensten en voorzieningen ook in 2021 hun gebruikelijke zorg niet volledig aanbieden aan personen met een beperking. Noodgedwongen werden een aantal aspecten van de werking tijdelijk stopgezet of verminderd. Dat was ook in Het Raster het geval. Voor het tweede jaar op rij werd voor de diensten rechtstreeks toegankelijke hulp de 'outputnorm' verlaagd. Dat betekent dat we minder prestaties moesten leveren om onze subsidies te krijgen. Voor Het Raster Antwerpen werd de erkenning voor 2021 op basis van het eerste semester al verlaagd naar 2608 punten en die van Vlaams-Brabant naar 1522 punten. We weten dat er ook voor het tweede semester nog een verlaging van de norm zal volgen, maar tot op heden, maart 2022, heeft het VAPH nog steeds niet laten weten met hoeveel procent dat zal zijn.

In 2021 realiseert Het Raster Antwerpen 2887 punten en Het Raster Vlaams-Brabant 1504 punten. Wetende dat de norm verder zal worden verlaagd, kunnen we zeggen dat ook in 2021 onze beide afdelingen de norm ruimschoots hebben behaald.

Sedert september 2019 is Het Raster erkend voor Globale Individuele Ondersteuning (GIO). Ook deze erkenning wordt door het VAPH omwille van corona tijdelijk verlaagd, meer nog dan de algemene RTH. De aangepaste GIO-erkenning 2021 voor Het Raster Antwerpen bedraagt 90,93 punten en die van Vlaams-Brabant 49. In Antwerpen realiseren we 112,97 punten en in Vlaams-Brabant 80,73. Ook hier verwachten we nog een verdere verlaging van de norm.

In grafiek 1 zien we de evolutie van de erkenning RTH, inclusief GIO, en het gepresteerde aantal begeleidingen in onze beide provincies over de jaren heen. Van alle gepresteerde RTH begeleidingen in 2021 bestaat 88% uit directe begeleidingen door de begeleider. De verschillende vormen van groepsbegeleiding vormen zowat 9% van alle

begeleidingen. De resterende 3% gaat naar outreach en naar dagopvang en nachtverblijf tijdens de vakantiewerking. 'Outreach' is de term die wordt gebruikt voor overdracht van handicapspecifieke expertise naar andere personen of organisaties.

Onze totale RTH-erkenning bedraagt 5508 punten. Dit komt overeen met 23.438 mobiele begeleidingen.

CLIËNTEN IN BEGELEIDING

In de loop van 2021 begeleidt Het Raster Antwerpen 1357 cliënten en Het Raster Vlaams-Brabant 627. 71% daarvan zijn jongens en mannen, 29% zijn meisjes en vrouwen. Deze laatste groep neemt verder toe, omdat autisme bij meisjes steeds beter wordt herkend en vroeger gediagnosticeerd.

Voor het eerst in jaren zagen we in 2020 een lichte daling in het aantal begeleide cliënten. In onze afdeling Antwerpen zette deze tendens zich in 2021 door. In Vlaams-Brabant was er opnieuw een lichte stijging. Toch bleef over onze beide afdelingen heen het aantal begeleide cliënten lichtjes dalen. Dat heeft met verschillende factoren te maken: onze erkenning werd al twee jaar na elkaar niet verhoogd, door de coronapandemie werden heel wat lopende modules verlengd, we begeleiden steeds meer cliënten met een persoonsvolgend budget en tenslotte hadden we het in 2021 moeilijk om ons personeelskader ingevuld te krijgen.

IN-EN UITSTROOM

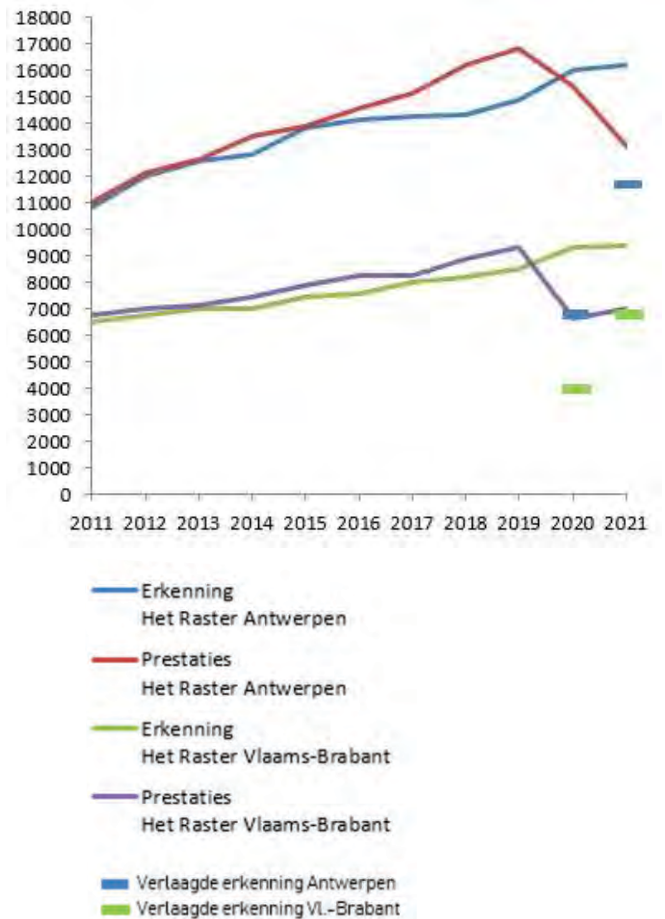
In Het Raster Antwerpen noteerden we in 2021 in totaal 887 aanmeldingen. Bij 666 cliënten werd de begeleiding opgestart en bij 784 cliënten werd deze afgerond. In Het Raster Vlaams-Brabant meldden zich 365 cliënten aan. Bij 347 cliënten ging de begeleiding van start en bij 349 cliënten werd ze afgerond. Ongeveer 35% van de cliënten die zich aanmeldden waren ouders van een kind met autisme jonger dan 6 jaar. 35% van alle aanmeldingen waren kinderen van 6 tot 11 jaar en 12% betrof jongeren tussen 12 en 17 jaar. Nog eens 18% van de aangemelde cliënten was 18 jaar of ouder.

Sedert enkele jaren beperken we onze instroom. We nemen maar nieuwe aanmeldingen op in de mate dat we binnen een aanvaardbare termijn ook daadwerkelijk begeleiding kunnen bieden. In bepaalde regio's en voor bepaalde leeftijdsgroepen is een periodieke aanmeldstop dan ook onvermijdelijk. Cliënten kunnen zich in die periodes niet aanmelden voor langdurige begeleiding, maar ze kunnen wel terecht voor een eenmalig adviesgesprek. In dit geval spreken we niet van een 'aanmelding' maar van een 'zorgvraag'. In Antwerpen registreerden we 268 dergelijke zorgvragen en in Vlaams-Brabant 230.

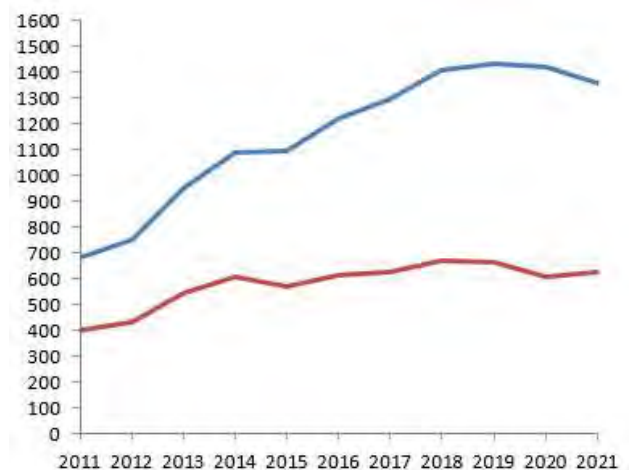
De aanmeldingsdruk is over ons ganse werkingsgebied erg hoog. In onze afdeling Antwerpen is de situatie echter het meest nijpend. Daarenboven was er daar afgelopen jaar nogal wat personeelsverloop. Mensen die Het Raster verlaten vervangen door sterke nieuwe medewerkers lukt ons wel, maar het vraagt de nodige energie en tijd. Mede daardoor noteren we in 2021 in onze afdeling Antwerpen een lagere instroom.

Deze cijfers van aanmeldingen, zorgvragen, opgestarte en afgesloten begeleidingstrajecten, maken opnieuw duidelijk dat de vraag naar begeleiding autisme nog steeds veel groter is dan we met de huidige capaciteit van onze dienst aankunnen.

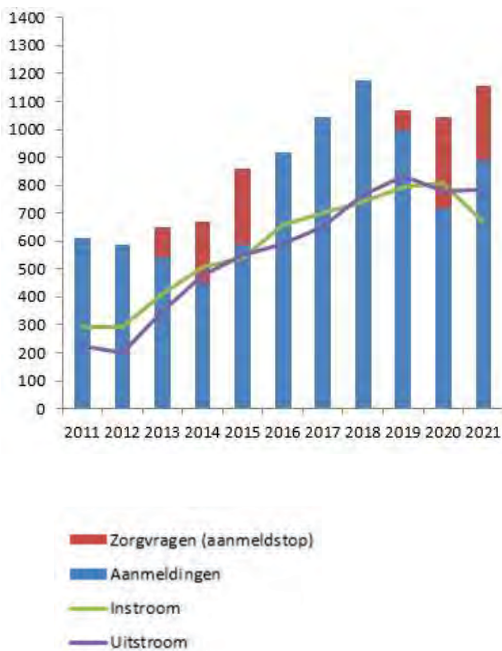
Grafiek 1: Erkenning en prestaties RTH

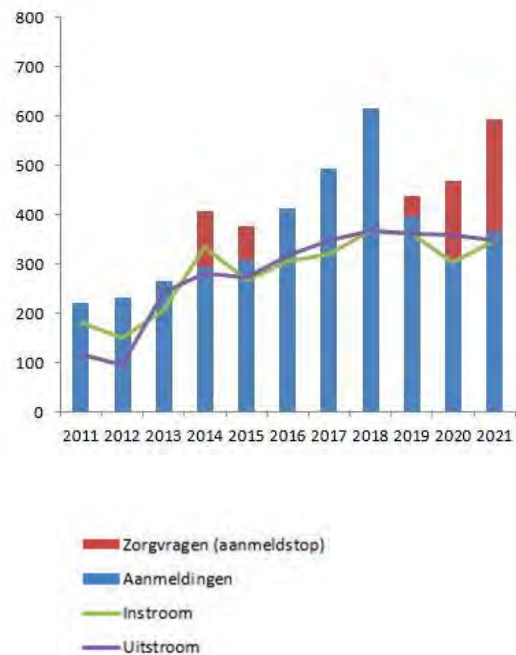
Grafiek 2: Cliënten in begeleiding

Grafiek 3: in- en uitstroom Het Raster Antwerpen

Grafiek 4: in- en uitstroom Het Raster Vlaams-Brabant

DOORVERWIJZERS

Het Raster bouwde in de loop van de voorbije twee decennia een grote naam bekendheid op. Het zijn in de eerste plaats multidisciplinaire teams en diagnostische centra die naar ons verwijzen. We denken dan aan de Centra voor Ontwikkelingsstoornissen van Antwerpen, Leuven en Jette, maar ook bijvoorbeeld aan Indigo, een privaat multidisciplinair team in de provincie Antwerpen, aan centra voor leerlingenbegeleiding, revalidatiecentra en diensten geestelijke gezondheidszorg.

Daarnaast komen er ook heel wat verwijzingen uit de medische wereld: huisartsen, pediaters, neurologen of (kinder)psychiaters, al dan niet werkzaam in universitaire of algemene ziekenhuizen. Ook andere hulpverleners verwijzen vaak naar ons door; dat zijn dan bijvoorbeeld psychologen, begeleiders van andere thuisbegeleidingsdiensten of RTH-diensten.

Tenslotte vinden ook heel wat mensen rechtstreeks de weg naar ons. Het gaat dan vaak om cliënten die vroeger al in begeleiding waren of om mensen die door vrienden, kennissen of familie naar ons zijn verwezen. Ook de Vlaamse Vereniging Autisme verwijst regelmatig naar ons door.

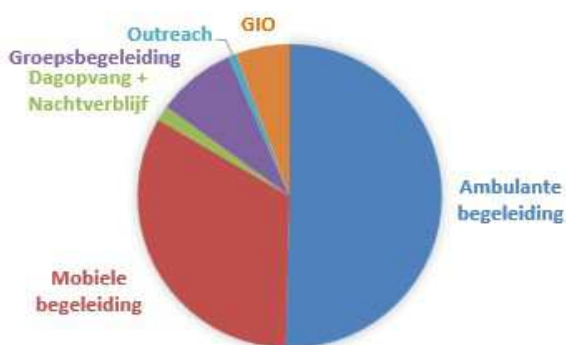
FUNCTIES EN ZORPPAKKETTEN

Ruim 99% van alle prestaties die Het Raster levert, vallen binnen de rechtstreeks toegankelijke hulpverlening. Binnen RTH wordt onderscheid gemaakt tussen de functies ambulante en mobiele begeleiding, groepsbegeleiding, ambulante en mobiele outreach, Globale Individuele Ondersteuning, begeleid werken, (dag)opvang en (nacht)verblijf. Met 'mobiel' wordt bedoeld dat de hulpverlener zich verplaatst. 'Ambulant' betekent dat de prestatie op de dienst wordt geleverd.

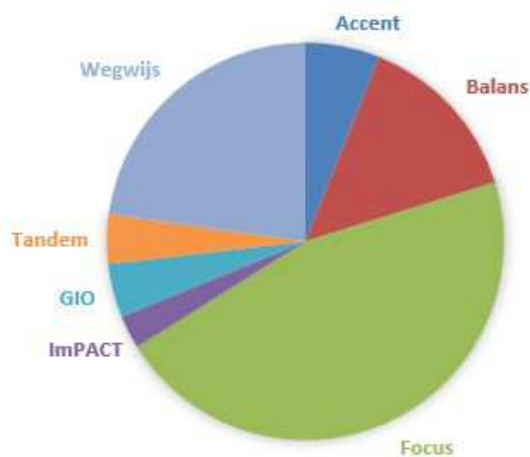
Voor het tweede jaar op rij had corona een belangrijke impact op onze werking. Dat uit zich opnieuw in de cijfers. We realiseren minder outreach, groepsbegeleiding en GIO.

In de beginjaren bestond thuisbegeleiding uitsluitend uit individuele begeleiding aan huis, mobiele begeleiding dus. Door de coronapandemie viel deze vorm van ondersteuning in 2021 terug naar 33%. In de voorgaande jaren deden we steeds meer ambulante begeleidingen: individuele begeleidingsgesprekken op de dienst. Dit heeft in belangrijke mate te maken met het succes van ons zorgpakket 'Wegwijs', een kortdurende module voor onthaal, advies en oriëntering. Ook de begeleidingen op de dienst kenden uiteraard een sterke terugval, ten voordele van de afstandsbegeleiding. Voor het tweede jaar op rij werden heel wat van onze contactbegeleidingen vervangen door online begeleidingen, door chatgesprekken en in mindere mate door telefonische contacten. Omdat de begeleider zich hiervoor niet hoeft te verplaatsen, wordt een afstandsbegeleidingen gerekend als een ambulante begeleiding.

Grafiek 5: functies

Grafiek 6: zorgpakketten

Daardoor maakt de ambulante begeleiding in 2021 de helft van onze erkenning uit.

De zorgpakketten 'Focus', 'Balans' en 'Tandem' worden mobiel, vanop afstand en ambulante aangeboden. Het zijn onze voornaamste individuele zorgpakketten. Bij Focus wordt een half jaar tot een jaar begeleiding geboden, maximaal 36 begeleidingen. Het zorgpakket Balans loopt over maximaal 2 jaar en is begrensd tot hoogstens 72 begeleidingen. Bij Tandem gaat de begeleider met de cliënt aan de slag om een aantal (sociale) vaardigheden aan te leren. Tandem loopt hoogstens 1 jaar en ook hier geldt een maximum van 36 begeleidingen per jaar.

De verschillende vormen van groepsbegeleiding die we aanbieden, worden steeds populairder. Ondertussen vormt deze werkvorm 8% van onze capaciteit. Naast de groepsbegeleiding voor ouders werden verschillende andere vormen uitgewerkt. Gaandeweg konden we voor uiteenlopende doelgroepen een aanbod uitbouwen dat de sterke kanten van een groep optimaal benut: informatie en ervaringen delen, samen leren, samen oefenen en elkaar steunen. Er volgde een aanbod voor jonge broers en zussen (brussen) van een kind met autisme, voor puberbrussen, voor adolescenten met autisme en voor grootouders. Al onze vormen van groepsbegeleiding kunnen voluit rekenen op het enthousiasme en de tevredenheid van de deelnemers en hun gezinnen.

In 2021 presteerde Het Raster 149 mobiele en 93 ambulante sessies outreach, samen goed voor bijna 1% van onze capaciteit. 24 van die sessies gebeurden trouwens buiten het subsidair kader omdat we onze erkende capaciteit uitsluitend voor outreach aanwenden als er een direct effect te verwachten is op de participatiekansen van mensen met autisme. Concreet betekent dit voor ons dat er interactief en in kleine groep(en) wordt gewerkt. Anders beschouwen we het als praktijkgerichte vorming. Met de functie outreach gaan we zeer zuinig om omdat elke outreachprestatie de plaats van een begeleiding inneemt.

Bijna 2% van onze capaciteit gaat naar de functies (dag)opvang en (nacht)verblijf. We maken van deze functies sinds 2018 gebruik om vanuit de Liga Autisme Vlaanderen kampen met overnachting te organiseren voor kinderen, jongeren en volwassenen met autisme.

Sedert september 2019 is Het Raster erkend voor Globale Individuele Ondersteuning. De functie GIO staat voor 6% van onze capaciteit.

Het Raster presteert ook elk jaar een aantal begeleidingen waarvoor het wettelijk kader geen subsidie voorziet. Hiermee willen we tegemoetkomen aan onbeantwoorde zorgvragen van onze cliënten. Het gaat dan vooral om activiteiten in het kader van onze vrijwilligerswerking Anti-Maatje, eenmalige informatie- en adviesgesprekken voor mensen die meer willen weten over autisme, psychotherapie en de hierboven genoemde praktijkgerichte vorming autisme.

Onze cliënten en hun begeleiders aan het woord

In het vorige hoofdstuk drukten we onze werking uit in getallen en grafieken. Maar welke verhalen gaan achter deze cijfers schuil? Wat betekent onze begeleiding in het leven van onze cliënten? Hieronder delen onze begeleiders graag enkele van hun ervaringen van afgelopen jaar.

Kurt en zijn ouders op de boerderij

Wat thuisbegeleiding voor mensen kan betekenen.

Kurt is een 35-jarige man met autisme en een lichte verstandelijke beperking. Er zijn ook vermoedens van een psychiatrische belasting. Kurt woont en werkt op de boerderij van zijn ouders in een landelijke Vlaamse gemeente.

Ongeveer een jaar geleden klopten Kurt en zijn ouders bij onze dienst aan. Het liep toen thuis heel erg moeilijk. Kurt kreeg vaak woede-uitbarstingen. Daar kwam geregeld ernstige agressie aan te pas en vooral mama moest het ontgelden. Dat was voor beide ouders heel zwaar om dragen, maar ook Kurt was ongelukkig. Hij voelde zich niet begrepen door zijn ouders en zocht zijn toevlucht in alcohol.

Door corona diende de begeleiding online van start te gaan. Dat was in het begin niet makkelijk voor Kurt, maar door de steun van zijn mama, ging het snel veel beter. Ook al was het 'begeleiding op afstand', toch voelden zowel Kurt als zijn ouders zich van in het begin echt ondersteund. Van zodra dat kon, ging onze begeleidster aan huis. Wanneer het werk op de boerderij het toeliet, sloot ook papa aan bij de gesprekken.

In de begeleiding leerden Kurt en zijn ouders veel bij over autisme. Daardoor leerden ze anders met elkaar omgaan. De ouders begonnen beter te begrijpen wat Kurt overprikkelde. Ze probeerden daar zoveel mogelijk rekening mee te houden. Ze zorgden voor meer voorspelbaarheid en ze gingen duidelijker communiceren met Kurt. Daardoor voelde Kurt zich meer begrepen. De ouders vertelden dat het hen goed deed dat ze eindelijk erkenning kregen voor hun belastende leefsituatie.

Toch bleven de woede-uitbarstingen en het drankmisbruik nog sterk aanwezig. Daarom betrokken we een psychiater met veel ervaring in autisme bij de begeleiding. Er werd medicatie opgestart en stilaan namen de woede-uitbarstingen af. Ze werden ook minder intens. Kurt was beter bereikbaar voor gesprek en er kon opnieuw samengewerkt worden in het gezin.

In de zomer werd ook begeleiding vanuit Spjit opgestart. Dat is een dienst voor psychiatrische thuisbegeleiding. De combinatie met de thuisbegeleiding vanuit Het Raster, bleek heel goed te werken voor Kurt en zijn ouders. De begeleidster van Spjit nam de individuele gesprekken met Kurt voor haar rekening en onze begeleidster focuste zich op de gezinsgesprekken.

Wanneer de ouders vandaag samen met Kurt terugkijken op het afgelopen jaar, beseffen ze dat er grote veranderingen hebben plaatsgevonden in het gezin. De meerwaarde van de thuisbegeleiding door Het Raster ligt voor hen in:

- Het **inzicht** dat zowel Kurt als zichzelf gekregen hebben in zijn autisme. Het samenleven in het gezin verloopt nu veel prettiger.
- De **concrete aanpak van de woede-uitbarstingen**. Door beter te begrijpen wat de woede-uitbarstingen uitlokt, kunnen ze beter voorkomen worden.
- De **doorverwijzing en samenwerking** met de psychiater en Spjit. Elke dienst kon vanuit zijn eigen specialisatie bijdragen aan een geslaagde begeleiding.
- De **flexibiliteit van de werking en de thuisbegeleidster**. De ouders waren heel blij dat tijdens de lockdown begeleidingen online konden doorgaan. Maar ook dat de begeleidster van zodra dat kon, snel overschakelde naar huisbezoeken. En dat die doorgingen op momenten dat het haalbaar was voor de werking van de boerderij.
- Het **versterkend karakter van de begeleiding**. De ouders hebben nu een beter inzicht de andere manier van denken van hun zoon en ze weten wat voor hem moeilijk is. Kurt weet ook zelf beter op welke vlakken hij anders denkt dan zijn ouders. Hij voelt zich meer begrepen en weet nu ook beter hoe te communiceren met zijn ouders. Daardoor wordt hij veel minder vlug kwaad dan vroeger. En dat heeft de draagkracht van de ouders aanzienlijk verbeterd.

Een verhaal van binnenuit

Een deelnemer van de oudercursus getuigt.

Tijdens de coronapandemie hebben we vanuit Het Raster steeds ingezet op continuïteit. Ook bij het cursusaanbod. Ondanks het hobbelige parcours slaagden deelnemers en begeleiders erin om verbinding te houden, hetzij tijdelijk individueel en digitaal dan wel in bijeenkomsten op anderhalve meter afstand en met mondkapjes. Een moeder omschrijft haar ervaringen met de oudercursus.

"Onze zoon kreeg de diagnose autisme in september 2019 en in die periode zijn we heel goed opgevangen door de thuisbegeleiding van Het Raster. Toen dat stopte, merkten we dat we als gezin nog wel nood hadden aan verdere ondersteuning en een gedragen netwerk. Dat laatste was vooral waar ik als mama van een kind met autisme naar op zoek was. Dus de oudercursus leek me de ideale manier om dat netwerk verder uit te breiden. Terwijl mijn man net op zoek was naar meer informatie over autisme. Omdat veel lezen voor hem moeilijker is, was het fijn om de veelheid aan informatie over autisme nog eens mondeling te horen. De combinatie van beide was voor ons de reden om ons in te schrijven voor de oudercursus.

Hoewel we natuurlijk de eerste keer aankwamen met een klein hartje en wat zenuwen, was het ijs al snel gebroken als je de herkenbare verhalen hoort. Het is die herkenbaarheid en de erkenning van de andere ouders en begeleiding die de oudercursus voor ons zo waardevol hebben gemaakt. Naast het zelf mogen inbrengen van thema's die ons nauw aan het hart liggen, zoals afgestemd opvoeden, hebben we ontzettend veel tips & tricks kunnen uitwisselen. We hebben ons hart kunnen luchten,

nieuwe informatie opgedaan en ons steeds welkom gevoeld. Daardoor reden we na een avond oudercursus telkens met een vol hoofd en hart naar huis.

Corona heeft de agenda danig in de war gegooid, maar voor ons is dat vooral een zegen gebleken. Het aanbod om de groepsbijeenkomsten tijdens de lockdown te vervangen door individuele gesprekken, hebben wij met beide handen gegrepen. Niet alleen de wereld ging toen door een woelige periode, ook wij in ons gezin doorstonden toen stormen. Dankzij de gesprekken met Eline, de ruggensteun van de andere gezinnen en ons eigen kompas, zijn we niet kopje onder gegaan.

Toen de bijeenkomsten in september 2021 terug opgestart werden, was het een fijn weerzien met alle ouderparen. 'Hoe is de schoolstart bij jullie geweest? Is de operatie van Bas goed verlopen? Heeft Lentl nog veel deugd van haar nachtelijke wandelingen?' We leefden telkens met elkaars zoektocht mee en kregen tijdens de bijeenkomsten steeds voldoende ruimte om ons eigen verhalen en bezorgdheden te delen. Dat allemaal dankzij de warme bedding en flexibiliteit van Wendy en Eline. Het was telkens fijn om te zien hoe ze elkaar aanvullen en hun expertise en ervaring inzetten om de informatie over te brengen en ons aan het denken te zetten. Menigmaal zijn we samen onder die ijsberg gedoken, om nadien terug boven water te komen met weer wat extra handvatten om het volgende autisme-avontuur tegemoet te treden. Dankzij de oudercursus voel ik mij omringd door de expertise van onze duikinstructrices en het warme bad van de andere gezinnen. In gedachten neem ik hen telkens mee op pad en vraag ik me af wat zij zouden doen als er weer een ijsberg opduikt."

Samen de dingen doen geeft veiligheid en houvast

Hoe Tandembegeleiding het verschil kan maken.

Elke is een jonge vrouw met autisme. Sinds vorig jaar november woont ze zelfstandig in een studio van een kleinschalig woonproject voor mensen met een beperking. Dat bevalt haar uitstekend, maar daar komt natuurlijk ook heel wat bij kijken. Plannen en organiseren van je activiteiten, zorgen voor lekker en gezond eten, de was en de plas doen en zoveel meer. Tandembegeleider Stefanie begeleidt Elke bij het verwerven van dit brede scala aan vaardigheden. Al in de aanloop naar deze stap om zelfstandig te wonen, was Stefanie betrokken bij de begeleiding. Zo heeft zij deze stap mee kunnen begeleiden. Stefanie komt om de veertien dagen twee uur langs bij Elke. Aanvankelijk viel dit onder de rechtstreeks toegankelijke hulp, maar op dit moment heeft Elke een persoonsvolgend budget waarmee ze de begeleiding bekostigt.

Elke was graag bereid om ons een inkijk te gunnen in de manier waarop ze de begeleiding van Stefanie ervaart. We legden haar een aantal vragen voor.

Wat betekent Tandembegeleiding voor jou?

'Samen met de begeleiding op mijn eigen tempo nieuwe dingen leren. Het is positief dat ik de ruimte krijg om aan te geven wat er lukt en wat er nog niet lukt en dat hier ook begrip voor is. Ook als ik een minder goede dag heb, kan ik dit benoemen en bekijken we samen wat mij op dat moment zou kunnen helpen om er toch aan te beginnen.'

Wat is het effect van de begeleiding?

'Door de begeleiding heb ik het gevoel dat ik al sterker in mijn schoenen sta. Ik durf meer dingen zelfstandig uit te proberen. Ik kan mijn eigen agenda beheren. Hiervoor deed mijn mama dit en vergat ik soms afspraken. Door het zelf te doen, weet ik altijd op voorhand hoe mijn week er uit gaat zien.'

Hoe heeft de Tandembegeleiding van Het Raster jou geholpen?

'Dankzij de begeleiding kan ik rustiger aan dingen beginnen en ervaar ik minder stress. Dat komt doordat ik nu meer het gevoel heb dat de dingen mij beter lukken. Iets belangrijks dat ik leerde is dat ook mislukken er soms bij hoort en dat is niet erg. Stefanie en ik zijn aan de slag gegaan met:

- Gevarieerd zelfstandig leren koken, recepten zoeken, nieuwe dingen proberen, voldoende variatie in mijn eten brengen.
- Zelfstandig mijn agenda en planning leren opstellen. Afspraken inplannen, uitbreiding van de activiteiten in mijn vrije tijd.
- Mijn eigen was leren doen!

Op welke manier werk je samen met je Tandembegeleider aan je zorgvraag?

'Samen de dingen aanpakken geeft veiligheid en houvast. Het is fijn dat er iemand bij mij is die mij tips kan geven wanneer ik iets nieuws probeer en die kan helpen als dat nodig is. Door het samen te doen of doordat de begeleider het voordoet, leer ik sneller.'

Wat vind je ervan dat de Tandembegeleider aan huis komt?

'Het is heel goed dat de begeleiding aan huis doorgaat. Het geeft mij veel meer rust dat ik in mijn eigen, vertrouwde omgeving kan werken. Ik leer makkelijker in mijn eigen omgeving. Dit zorgt ervoor dat ik het erna makkelijker alleen kan gaan doen.'

Wat gebruik je vanuit de begeleiding regelmatig?

'Sinds kort kook ik elke middag zelfstandig mijn eigen warme maaltijd. Dit zijn vooral ingeoefende recepten, maar soms probeer ik ook al eens iets nieuws.

Ik maak elke week een weekplanning op met mijn afspraken en de vaste momenten voor mijn huishoudelijke taken.'

Accenten in de begeleiding

FLEXIBEL AAN DE SLAG IN CORONATIJDEN

Bij de start van 2021 was een begeleiding aan huis of op de dienst nog niet mogelijk. Van cliënten en begeleiders vergde het immers al weer vanaf begin november 2020 een grote soepelheid en vindingrijkheid om toch de begeleiding te kunnen voortzetten. Vooral beeldbellen was in het voorjaar van 2020 een geschikt medium gebleken en inmiddels een maatschappelijk aanvaard alternatief, zo ook voor het merendeel van onze cliënten. De lopende begeleidings-trajecten liepen verder en nieuwe trajecten werden opgestart.

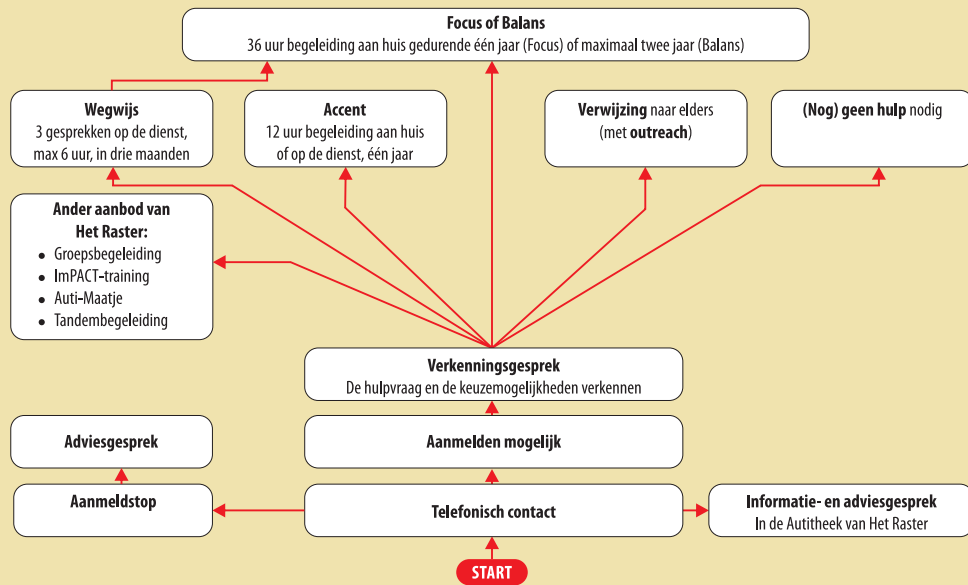
Als gevolg van de vermindering van de weging van een digitale begeleiding met 30% per 1 januari 2021 en een vertraging op de invoering van een compensatieregeling,

ontstond er voor begeleiders een acute verhoging van de werkdruk. Begeleiders startten om die reden bijkomende kortdurende trajecten Wegwijs op. Hierdoor konden we weliswaar meer cliënten bereiken, maar aan de collectieve draagkracht van onze medewerkers deed deze plotse wending van onze subsidiërende overheid zeker geen goed. Er werden in het eerste kwartaal van 2021 178 zorgpakketten Wegwijs opgestart, tegenover 104 in 2019. Dit is een toename van 71%.

Het was in de eerste helft van 2021 nog wachten tot begin juni voordat de besmettingscijfers het toelieten om contactbegeleiding terug tot norm te maken. Dit bleef ook voor de rest van het jaar de norm, zij het in het najaar met de nodige hygiënische voorzorgsmaatregelen.

VAN AANMELDING TOT START

De belangrijkste activiteit van Het Raster bestaat uit het bieden van begeleiding aan gezinnen en personen met autisme. In de loop van de voorbije jaren werkten wij een gedifferentieerd begeleidingsaanbod uit. De beweegredenen om tot een dergelijk gevarieerd aanbod te komen zijn enerzijds ingegeven door de specifieke hulpvragen van cliënten, zoals het geval is bij de ouder-kindtraining ImPACT

en bij psychotherapie. Anderzijds spelen de capaciteitsproblemen waar Het Raster mee te maken heeft een belangrijke rol. Bij het huidige gamma aan zorgpakketten geldt het principe dat cliënten het hulpaanbod krijgen dat nauw aansluit op de nood van dat moment, niet meer, niet minder.

Na een telefonische aanmelding ontvangt de cliënt een login om in de applicatie 'Mijn Raster' zijn aanmelding te vervolledigen en een verkenningsgesprek te boeken. In dit gesprek luistert de instroomcoördinator naar de vragen en zorgen van de ouders en het kind, of de volwassen cliënt. Op basis van dit gesprek beslist de cliënt in samenspraak met de instroomcoördinator wat de meest aangewezen vervolghulp is. Meestal leidt dit tot een zorgpakket van Het Raster. Soms zijn er enkele gesprekken extra nodig, zeker wanneer de hulpvraag van de cliënt complex is of wanneer de nodige draagkracht ontbreekt.

Indien er tijdens het (online) verkenningsgesprek geen twijfel is over de vraag of Het Raster de meest aangewezen hulpverlening is, dan kan er na een wachttijd een zorgpakket Focus voor hulp van één jaar aan huis worden gestart. We onderzoeken in elk verkenningsgesprek of het nodig is om voor de hulpvraag samen te werken met anderen, zoals bijvoorbeeld diensten die (kinder)psychiatrische ondersteuning bieden. Gezien de ernst en de aard van autisme is het zorgpakket Focus doorgaans het meest aangewezen zorgpakket. Zorgpakket Balans, met twee jaar de langdurige variant van Focus, kan een antwoord bieden aan sommige cliënten, maar wordt door capaciteitsproblemen momenteel alleen aan onze volwassen cliënten aangeboden.

Niet alle cliënten hebben langdurige ondersteuning nodig. Voor een beperkte hulp- of informatievraag zijn er momenteel twee opties, zorgpakket Accent of zorgpakket Wegwijs. Beide zorgpakketten kunnen na een beperkte wachttijd van start gaan. Indien een korte opvolging van een twaalftal gesprekken volstaat, kan de cliënt beroep doen op het zorgpakket Accent. In 2021 gingen 55 zorgpakketten Accent van start, ongeveer evenveel als het jaar voordien. Het zorgpakket Wegwijs bestaat uit drie gesprekken over een periode van drie maanden. Het is bedoeld om de cliënt te helpen andere hulp te vinden, om aan een beperkte informatieve hulpvraag tegemoet te komen of om cliënten die opnieuw bij ons aanmelden weer voort te helpen.

Volwassen cliënten kunnen dit zorgpakket opnemen in zes gesprekken van een uur. Voor hen is een gesprek van meer dan een uur soms te belastend. In 2021 startten we 394 zorgpakketten Wegwijs op.

Voor de zorgpakketten waar het ondersteunen of het leren heel praktisch in de situatie zelf moet gebeuren, was de impact van corona het grootst. Een alternatief was niet altijd voorhanden. De cliënten en begeleiders haalden al hun inventiviteit en creativiteit boven om vorm te kunnen geven aan de ondersteuning:

- Voor de ouder- en kindtraining ImpACT werd gekozen voor een mengvorm van afwisselend vijf 'hands on' sessies op de dienst en tien sessies vanop afstand, waarbij de begeleiders werkten op basis van het beeldmateriaal dat de ouders thuis hadden gemaakt.
- Voor de Globale Individuele Ondersteuning in crèches en kleuterscholen kozen we noodgedwongen voor het verlaten van de hands on werkwijze. We ondersteunden ouders en leerkrachten via beeldbeloverleg. Vanaf september is GIO weer gewoon ter plaatse in de scholen van start gegaan.
- Voor Tandem, het aanleren van vaardigheden aan kinderen en volwassenen met autisme in de situatie zelf, schakelden we in sommige gevallen over op beeldbellen, soms werd de begeleiding helaas on hold gezet en in een enkel geval kon de sessie buiten doorgaan op gepaste afstand en met een mondkmasker.

Ondanks de belemmeringen gingen in 2021 15 reeksen groepsbegeleiding door en 7 (eenmalige) Raster-bijeenkomsten. Ter vergelijking: in het niet-coronajaar 2019 waren dit er 19. Twee groepsbegeleidingen en een drietal Raster-bijeenkomsten verliepen volledig digitaal. De overige groepsbegeleidingen vonden toch doorgang met mondkmaskers en met inachtneming van de afstand.

We zagen de toenemende bereidheid bij cliënten om over te schakelen op een digitaal alternatief ook bij de aanvragers

	ANTWERPEN	KEMPEN	HALLE – VILVOORDE - BRUSSEL	LEUVEN
Globale Individuele Ondersteuning (GIO)	aanmelden is mogelijk vanaf 2 mei 2022 - 9.00u	aanmelden is mogelijk vanaf 2 mei 2022 - 9.00u	aanmelden is mogelijk vanaf 2 mei 2022 - 8.30u	aanmelden is mogelijk vanaf 2 mei 2022 - 8.30u
0 t/m 5 jaar	aanmeldstop tem 30 september 2022	aanmeldstop tem 30 september 2022	aanmelden is mogelijk vanaf 1 april 2022 - 8.30u	aanmelden is mogelijk vanaf 1 april 2022 - 8.30u
6 t/m 11 jaar	aanmeldstop tem 30 september 2022	aanmeldstop tem 30 september 2022	aanmelden is mogelijk vanaf 1 april 2022 - 8.30u	aanmelden is mogelijk vanaf 1 april 2022 - 8.30u
12 t/m 17 jaar	aanmelden is mogelijk vanaf 1 april 2022 - 9.00u	aanmelden is mogelijk vanaf 1 april 2022 - 9.00u	aanmelden is mogelijk vanaf 1 april 2022 - 8.30u	aanmelden is mogelijk vanaf 1 april 2022 - 8.30u
18 t/m 65 jaar	aanmelden is mogelijk vanaf 1 april 2022 - 9.00u	aanmeldstop tem 30 september 2022	aanmelden is mogelijk vanaf 1 april 2022 - 8.30u	aanmelden is mogelijk vanaf 1 april 2022 - 8.30u

van outreach. Hierbij stellen onze begeleiders hun autisme-expertise ter beschikking van andere organisaties. Tot begin juni sloten begeleiders van Het Raster aan bij een online vergadering van de aanvrager of verzorgden een informatieve webinar. Daarna gingen de begeleiders ter plaatse, maar we zagen toch ook een bewuste keuze voor online outreach wanneer dit door de aanvrager of de begeleider opportuun werd geacht. Dit gebeurde bijvoorbeeld bij een schoolteam van het kleuteronderwijs dat de deuren had moeten sluiten omwille van een uitbraak van COVID-19.

CAPACITEITSPROBLEMEN

De gezondheidscrisis van 2020 en 2021 had een belangrijke invloed op de instroom en doorstroming van cliënten in Het Raster. In tegenstelling tot 2020 was er in 2021 geen vermindering van het aantal aanmeldingen, wel integendeel.

Dit resulteerde in het invoeren van een aanmeldstop voor alle leeftijden in vrijwel alle regio's, behalve in Vilvoorde. De stand van zaken wat betreft de aanmeldmogelijkheden is eind 2021 als volgt:

Wanneer een aanmeldstop wordt opgeheven, zien we hoe enorm de aanmeldingsdruk is. Binnen enkele minuten tot uren zijn alle begeleidingsplaatsen ingevuld door cliënten die erin geslaagd zijn om telefonisch aan te melden.

Cliënten die zich tijdens een periode van aanmeldingsstop aanmelden, krijgen de mogelijkheid van een adviesgesprek. Op deze manier proberen we cliënten die we geen begeleidingstraject kunnen aanbieden, toch verder te helpen. Soms blijkt het stelselmatig aanbieden van een adviesgesprek zodanig te wegen op de agenda van een instroomcoördinator, dat zelfs dit aanbod in 2021 in een enkele regio tijdelijk niet beschikbaar was.

Ondanks de belemmeringen gingen in 2021 15 reeksen groepsbegeleiding door en 7 (eenmalige) Rasterbijeenkomsten.

Liga Autisme Vlaanderen

Op 1 oktober 2017 werd de Liga Autisme Vlaanderen opgericht door de vier Vlaamse thuisbegeleidingsdiensten voor autisme (Het Raster vzw, Tanderuis vzw, Limburgse Stichting Autisme en vzw Victor). Hiermee formaliseerden de diensten hun samenwerking en werden de krachten (nog meer) gebundeld, om enerzijds Vlaanderenbrede projecten rondom autisme vorm te geven (pijler 1) en anderzijds het belang en de positie van autismspecifieke hulpverlening in Vlaanderen te onderstrepen (pijler 2). Naar aanleiding van een interne evaluatie, 4 jaar na oprichting van de Liga Autisme Vlaanderen, werd de opdracht verruimd met een derde pijler, namelijk het bundelen van krachten op vlak van inhoudelijke en bedrijfsprocessen binnen de vier diensten.

Rode draad binnen de werking van de Liga Autisme Vlaanderen is het Vlaanderenbrede karakter. Het gaat om projecten of opdrachten die omwille van werkbelasting niet haalbaar zijn voor één dienst of die efficiëntie- of kwaliteitswinsten genereren door samen te werken met diensten met eenzelfde zorgaanbod.

Onze realisaties in 2021

Kamp- en vakantiewerking

In samenwerking met Afya, Sport Vlaanderen en Jonge Helden, organiseren we sinds 2018 kampen met overnachting exclusief voor kinderen en jongeren met autisme en een normale begaafdheid. Deze kampen hebben een uitgesproken autismevriendelijk karakter zoals onder andere kleine groepen, individuele of kleine slaapkamers, één begeleider per twee deelnemers, in autisme opgeleide begeleiders en aanpassingen op maat. Een dergelijk gespecialiseerd kampaanbod is in Vlaanderen nog te schaars, wat onder meer blijkt uit het enthousiasme van de deelnemers maar helaas ook uit de wachtlijst voor onze kampen.

In 2021 vonden er opnieuw vijf kampen plaats. In totaal namen er 80 kinderen en jongeren van 10 tot 15 jaar deel, begeleid door 16 begeleiders en 22 animatoren. Omwille van de coronamaatregelen waren we helaas genoodzaakt één initiatief te annuleren.

In 2021 organiseerden we voor het eerst een midweek aan zee voor volwassenen met autisme en een normale begaafdheid. Ook hier werd zowel in de voorbereidingsfase als tijdens de midweek ten volle ingezet op autismevriendelijkheid ten aanzien van de 15 deelnemers. De

midweek werd begeleid door 3 begeleiders en 3 vrijwilligers. De formule werd gesmaakt en staat in 2022 opnieuw op ons programma!

Autisme Chat

Op 28 januari 2019 opende de Autisme Chat haar digitale deuren. De Autisme Chat is een chatkanaal voor mensen met autisme en hun directe netwerk zoals ouders, broers, zussen, kinderen van een ouder met autisme of grootouders. De Autisme Chat is anoniem, gratis, Vlaanderenbreed en wordt bemand door professionele begeleiders. Na twee succesvolle jaren werd de projectsubsidie opgetrokken naar 2,5 VTE en meteen ook verlengd tot eind 2023! De Autisme Chat vormt een belangrijk onderdeel van ons aanbod in het kader van overbruggingshulp. Om die reden wordt verderop in dit jaarverslag een apart onderdeel aan de Autisme Chat gewijd.

Documentaire Radio Felix met inleefpakket voor kinderen

De Liga Autisme Vlaanderen werkte in 2019 mee aan de productie van de Ket&Doc-documentaire 'Radio Felix' van productiehuis Associate Directors. Deze korte kinderdocumentaire ging in première op het JEF-festival in februari 2020 en werd intussen vele malen vertoond op Ketnet. In het verlengde van deze documentaire ontwikkelden we een inleefpakket rondom autisme op kindermaat. Dit inleefpakket omvat verschillende opdrachten aan de hand waarvan een groep van max. 25 kinderen van 10 tot 14 jaar aan de lijve ondervindt wat het kan betekenen om autisme te hebben. Het pakket werd in 2021 gelanceerd en kan onder meer ingezet worden bij outreach in een vrijetijdsorganisatie, bij een brussencursus of in de schoolcontext. Naast de handleiding en bijhorende PowerPoint werd ook een poster ontwikkeld met 10 tips voor een autismevriendelijke klas.

Samenwerken met andere organisaties brengt nieuwe kansen en vergroot je bereik.

Campagne #KEIvoorAutisme

Samenwerken met andere organisaties brengt nieuwe kansen en vergroot je bereik. Dit gaat niet enkel op binnen de Liga Autisme Vlaanderen zelf maar ook voor de samenwerkingsverbanden die de Liga aangaat met externe partners. Enkele voorbeelden hiervan zijn onze kampen en de Autisme Chat. Met het oog op Wereld Autisme Dag 2021 sloegen 5 Vlaamse autisme-organisaties de handen in elkaar: de Vlaamse Vereniging Autisme, sterkmakers in autisme, Participate vzw, de Referentiecentra voor Autisme en de Liga Autisme Vlaanderen. Via de campagne #KEIvoorAutisme gaven we een stimulans aan de autismevriendelijkheid in Vlaanderen: we zetten autisme en autismevriendelijkheid op een concrete en positieve manier in de kijker via een oproep om keien te versieren voor en door mensen met autisme en hun netwerk. De campagne was een groot succes! Vele honderden keien werden in de verf gezet en gedeeld via sociale media.

Brug met de wetenschap

De wetenschappelijk medewerker van de Liga Autisme Vlaanderen slaat de brug tussen de praktijk van thuisbegeleiding en de wetenschap. Dit gebeurt enerzijds door het versterken van de autismespecifieke expertise van de begeleiders en anderzijds via praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek over autisme. In 2021 waren dit volgende onderzoeken:

1

Het onderzoek rond Globale Individuele Ondersteuning (GIO) dat in 2019 werd opgestart in samenwerking met de Academische Werkplaats Autisme. Binnen dit onderzoek wordt het effect van de GIO onderzocht. Een centrale doelstelling van GIO is om leerkrachten meer handvatten te bieden om jonge kinderen met autisme te ondersteunen. Het onderzoek achterhaalt op welke manier GIO de begeleiding van de leerkracht beïnvloedt. Het effect hiervan op het functioneren van het kind nemen de onderzoekers ook mee. De resultaten van het onderzoek worden in 2022 toegelicht op het congres van de Liga Autisme Vlaanderen.

2

Het onderzoek rond diepe druk. In samenwerking met Stijn vzw, Thomas More Antwerpen, de KU Leuven en Multiplus werd een onderzoek gestart naar kennis en ervaringen van gebruikers van diepe druk materialen zoals verzwarringsdeken, drukvesten en slaaptunnels. Deze materialen worden regelmatig gebruikt maar er is nauwelijks informatie beschikbaar over hun werkzaamheid en correcte toepassing. Het is nog niet helemaal duidelijk welke effecten ze hebben, hoe vaak ze best worden gebruikt, wanneer en bij wie ze wel of niet werken. De resultaten van het onderzoek worden eveneens bekend gemaakt op het congres van de Liga.

3

Het onderzoek rondom de Autisme Chat. In samenwerking met KU Leuven en UGent werden in 2021 de voorbereidingen getroffen voor de dataverzameling in functie van een onderzoek op de Autisme Chat. Aan de hand van dit onderzoek brengen we in kaart welke factoren invloed hebben op de effectiviteit van de Autisme Chat, welke de deuren en drempels zijn en wat het profiel is van de oproepers die gebruik maken van deze vorm van overbruggingshulp. De resultaten van het onderzoek worden in 2023 verwacht.

Wat brengt de toekomst?

Veel van de projecten die voor het team van de Liga Autisme Vlaanderen als 'afgerond' beschouwd worden, zoals de Brusvalies, de Wereld in Mijn Hoofd, Radio Felix en ontwikkeling van tSCHAP, komen pas echt tot leven als begeleiders er concreet mee aan de slag gaan. Van aan de zijlijn volgen we deze projecten verder op en blijven we inspanningen leveren om ze zo goed mogelijk bekend te maken bij het brede publiek.

Naast de projecten die continu onderdeel vormen van de werking van de Liga Autisme Vlaanderen zoals onze kamp- en vakantiewerking en de Autisme Chat, zullen in 2022 opnieuw een aantal nieuwe initiatieven het daglicht zien: het voorleesboek 'Het kaartje van Guus', een escape room rondom autisme, de autismedas en de organisatie van ons 2de Vlaams Autisme Congres. De voorbereidingen hiertoe werden reeds in 2021 aangevat.

Daarnaast wordt in 2022 werk gemaakt van de uitbouw van de derde pijler van de Liga Autisme Vlaanderen. Rondom verschillende inhoudelijke en bedrijfsprocessen zullen de diensten de krachten bundelen. We denken hierbij aan thema's als kwaliteitszorg, boekhouding, personeelsadministratie, nieuwsbrieven, digitaal aanbod... Dat het bundelen van krachten en samenwerken met gelijkgestemde organisaties nieuwe deuren opent, heeft zich al ruim bewezen.

We kijken dan ook opnieuw met veel ambitie de toekomst tegemoet om nóg meer kansen te creëren voor een autismevriendelijk Vlaanderen!

Autisme Chat

Met de Autisme Chat realiseren we Vlaanderenbreed een vorm van overbruggingshulp voor personen met autisme en hun directe netwerk (i.e. ouders, brussen, grootouders en partners). De Autisme Chat is gratis, anoniem en wordt bemand door een team van 43 thuisbegeleiders vanuit Het Raster vzw, Tanderuis vzw, Limburgse Stichting Autisme en vzwVictor.

DE AUTISME CHAT IS GRATIS, ANONIEM EN WORDT BEMAND DOOR EEN TEAM VAN 43 THUISBEGELEIDERS.

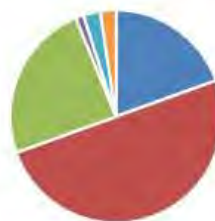

Enkele cijfers

Over het volledige kalenderjaar 2021 werd de website van de Autisme Chat in totaal 34.965 keer bezocht. Dit gebeurde door 6.824 unieke bezoekers. Uiteindelijk resulteerde dit in 1.615 effectieve chatgesprekken, met 836 unieke oproepers.

De voornaamste bezoekers van de Autisme Chat zijn volwassenen met autisme (50%) en ouders van een kind met autisme (24%). Ook kinderen en jongeren met autisme vinden hun weg naar de chat (20%). In vergelijking met voorgaande jaren bereiken we steeds meer personen met autisme zelf (70% in vergelijking met 67% in 2020 en met 53% in 2019).

Oproeper: wie?

- kind/jongere met autisme
- volwassene met autisme
- moeder/vader
- broer/zus
- partner
- andere

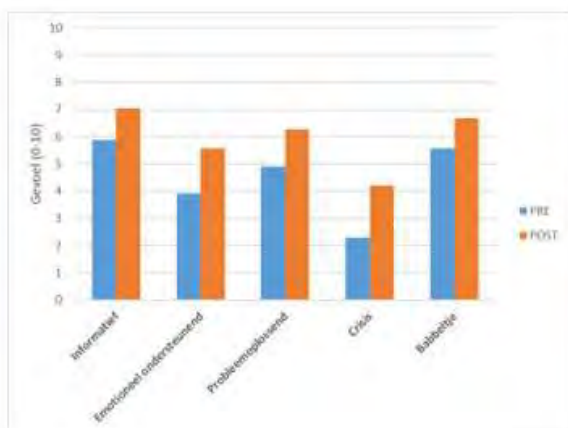
65% van de oproepers zijn meisjes of vrouwen en slechts 23% jongens of mannen. Van 12% kenden we het geslacht niet. Hoewel autisme 4 keer zo vaak mannen treft in vergelijking met vrouwen, zien we ook in de groep van personen met autisme (kinderen én volwassenen) dat vrouwen makkelijker de stap zetten naar onze chat.

Algemeen zien we een grote tevredenheid bij de oproepers. 84% van de oproepers is tevreden tot zeer tevreden. Gemiddeld geven de oproepers een score van 4.34 op 5 voor het chatgesprek.

Na elk chatgesprek wordt aan de begeleider gevraagd wat de aard van gesprek was. In bijna de helft van de gevallen betrof het een emotioneel ondersteunend gesprek (46%). Ook probleemoplossende (24%) en informatieve gesprekken (24%) komen vaak voor op de Autisme Chat. In 2021 vonden er 34 crisisgesprekken plaats, wat overeenkomt met een percentage van 2%.

De thema's die aan bod komen op de Autisme Chat zijn zeer divers. Het thema 'emotioneel welbevinden' komt bij ongeveer één op drie gesprekken terug. Daarnaast zijn ook volgende thema's veel voorkomend: 'school/werk/dagbesteding' (20%), 'identiteit en (vermoeden van) ASS' (15%), 'gezin, opvoeding en ontwikkeling' (15%), 'praktische vragen' (15%) en 'vriendschap, relaties en seksualiteit' (14%).

Tot slot brengen we sinds 2020 ook de effectiviteit van de Autisme Chat in kaart. Zowel voor als na het chatgesprek wordt aan de oproeper gevraagd om met een score tussen 0 en 10 aan te geven hoe hij/zij zich op dit moment voelt. Over alle oproepers en alle gesprekken heen zien we een significante stijging van de gemiddelde score voor (4.68) en na (6.08) het gesprek. Deze stijging is het grootst bij de emotioneel ondersteunende en de crisisgesprekken. Bij deze gesprekken was het welbevinden van de oproepers ook het laagst bij aanvang van het gesprek. Onderstaande tabel geeft de gemiddelde scores voor en na het gesprek weer, in respectievelijk de blauwe en oranje balk.

Algemeen zien we een grote tevredenheid bij de oproepers. Gemiddeld geven ze een score van 4.34 op 5 voor het chatgesprek.

Toekomst

Sinds de oprichting van de Autisme Chat in januari 2019 hebben we intussen meer dan 5.000 chatgesprekken op de teller. Het was dan ook een mooie erkenning dat Minister Beke afgelopen zomer de Autisme Chat een verlenging en uitbreiding van subsidie verleende tot eind 2023. Op die manier worden we in de mogelijkheid gesteld om binnen een stabiel kader te werken.

Dat chathulp voor personen met autisme een meerwaarde heeft, bovenop het bestaande face-to-face-aanbod, blijkt niet alleen uit bovenstaande cijfergegevens, maar ook uit de spontane feedback van heel wat oproepers.

Voor een meer gedetailleerd jaarrapport over de Autisme Chat verwijzen we graag naar de website van de Liga Autisme Vlaanderen.

Sinds de oprichting van de Autisme Chat in januari 2019 hebben we intussen meer dan 5.000 chatgesprekken op de teller.

Projecten in de kijker

Afstandsbegeleiding en blended care

De coronacrisis heeft digitalisering in de hulpverlening in een stroomversnelling gebracht. In korte tijd is het online werken in alle aspecten van het hulpverleningsaanbod van Het Raster doorgedrongen. De doelstelling voor 2021 was om binnen het bestaande aanbod waar mogelijk en zinvol online hulpverleningsaspecten te introduceren om zo cliënten en hun netwerk beter van dienst te kunnen zijn en meer cliënten te bereiken. Dit is de stand van zaken voor elk werkingsaspect.

Blended care in elk individueel traject

In elk langdurig individueel aanbod vindt er minstens één afstandsbegeleiding plaats. Indien de cliënt dit als een meerwaarde voor zijn begeleiding beschouwt, kan maximaal de helft van alle sessies afstandsbegeleiding zijn. Deze manier van werken werd zoals voorgenomen ingevoerd in 2021.

Digitale tools en informatief aanbod om hulpverlening en outreach te ondersteunen

Aangezien de digitale tools om de hulpverlening of outreach te ondersteunen niet aan regiogrenzen gebonden zijn, zal dit aspect in samenwerking met de diensten van de Liga verder worden verkend en uitgewerkt. Tijdens de autisמעוועק van 2021 heeft Het Raster al wel zeer succesvol met een online informatief aanbod geëxperimenteerd. Er gingen verschillende webinars (live en opgenomen) door. Bovendien was er een online aanbod van een documentaire, een voorleesverhaal en een voorstelling van de vrijwilligerswerking.

ImPACT wordt zowel gemengd als alleen in contactbegeleiding aangeboden

Dit is inmiddels gerealiseerd en voldoende aan de praktijk getoetst. Blended ImPACT staat als volwaardige en misschien zelfs iets krachtigere module naast het volledige face-to-face aanbod. De toepassing van de aangeleerde vaardigheden in de thuissituatie, een belangrijke doelstelling in deze vorm van begeleiding, verloopt immers een stuk vlotter.

Outreach en Praktijkgerichte Vorming Autisme (PVA) vanop afstand of blended

Voor verschillende vormen van outreach, met name het puur verbale, eventueel ondersteund door online beeldmateriaal is online outreach een evenwaardig initiatief. Het kan de drempel soms zelfs verlagen, wanneer het team waarbij de outreachmedewerker aansluit, gewend is om online te werken. Voor het belevingsgericht werken en de PVA liggen de zaken anders. Werken met de In-& autibox is alleen mogelijk in contactbegeleiding. Voor een permanent beschikbaar informatief online aanbod is het wachten op de gezamenlijke projectgroep in Liga-verband. Een PVA vraagt nog wat kleinere technische aanpassingen om er een professioneel ogend geheel van te maken. Hier is ook nog maar beperkt ervaring mee opgedaan.

Online en blended groepsbegeleiding

In 2021 werd er, soms noodgedwongen, verder geëxperimenteerd met bovenstaande vormen van afstandsbegeleiding. De conclusie is dat een informatief aanbod even goed online kan verlopen. Voor het uitwisselen van persoonlijke ervaringen en voor de relatie tussen de deelnemers onderling lijkt online werken doorgaans minder geschikt.

Online psychotherapie vond in de eerste helft van 2021 vaak plaats

Van zodra er weer face-to-face kon worden afgesproken, had dit duidelijk de voorkeur van cliënt en psychotherapeut. Een traject via beeldbellen of een eenmalige beeldbelsessie kan het resultaat zijn van de onderhandeling tussen therapeut en cliënt, maar wordt niet structureel verankerd.

Afstandsbegeleiding en blended care:

- Blended care in elk individueel traject.
- Digitale tools en informatief aanbod om hulpverlening en out-reach te ondersteunen.
- ImPACT wordt zowel gemengd als alleen in contactbegeleiding aangeboden.
- Outreach en Praktijkgerichte Vorming Autisme (PVA) vanop afstand of blended.
- Online en blended groepsbegeleiding.
- Online psychotherapie vond in de eerste helft van 2021 vaak plaats.

Boerderijkamp

Na een pauze van een jaar omwille van corona, waren we in 2021 opnieuw te gast in de Doe-Mee-Boerderij 't Groenhof te Pulle met het Boerderijkamp, in samenwerking met de gemeente Zandhoven.

Eens het duidelijk was dat de gemeente Zandhoven het Boerderijkamp opnieuw zou organiseren met begeleiding van monitoren van de Grabbelpas, begonnen we meteen met de voorbereidingen.

Afspraak was dat er 8 kinderen met autisme op het totaal van 50 konden deelnemen. Het Raster mocht zelf de bekendmaking en de instroom verzorgen. We besloten om deze keer zowel een intakegesprek als een voorafgaandelijke kennismaking te plannen. In 2019 was immers gebleken dat enkele van de deelnemende kinderen met autisme erg moeilijk functioneerden in groep, ondanks alle aanpassingen.

In het intakegesprek gingen we met de ouders uitgebreid in op het functioneren, de noden en vaardigheden van hun kind. Na het gesprek probeerden we in te schatten of het kind in een inclusieve context goed tot zijn recht zou komen en of we voldoende zouden kunnen inspelen op zijn noden. Pas dan namen we de beslissing of het kind kon deelnemen aan het kamp. Alle overwegingen werden zorgvuldig met de ouders besproken.

Eens de beslissing definitief was, werd een individueel kennismakingsgesprek gepland met alle kinderen die zouden meegaan. In dat gesprek konden de kinderen onze begeleiders al wat leren kennen en er werd stilgestaan bij hoe de kampweek er zou uitzien. Activiteiten, daglijn en weekschema werden gevisualiseerd met pictogrammen. En met foto's maakten we duidelijk waar de kinderen zouden worden afgezet door hun ouders en hoe dat zou verlopen, waar de kinderen hun jas en spulletjes zouden kunnen opbergen, hoe de stallen van de dieren eruit zagen, waar we zouden eten, enz...

Dat we eerst een uitgebreid intakegesprek hielden met de ouders en nadien pas het kennismakingsgesprek met het kind, werd als heel waardevol ervaren door de ouders. Zo bleek achteraf uit de evaluatie.

Het Boerderijkamp duurde dit jaar 5 dagen in plaats van 3. Ook hier had Corona een vinger in de pap: zo wilde de gemeente Zandhoven vermijden dat ouders hun kinderen in één week zouden inschrijven in verschillende opvanginitiatieven en dat bubbels dus gemengd zouden worden. Voor sommige van onze kinderen met autisme was dit wel wat lang. Sommige kinderen hadden meer nood aan rust overdag, waar we aan tegemoet konden komen met onze stille hoek. Eén kind werd vroeger opgehaald door de ouders omdat het allemaal wat veel was.

Er was een nauw contact met de ouders. Elke ochtend stonden we samen kort stil bij belangrijke dingen die de avond tevoren of die ochtend waren gebeurd. Bij het afhaalmoment in de namiddag werd voor elke ouder tijd gemaakt om kort de dag te overlopen. Daarnaast hadden we met alle ouders afgesproken dat we hen telefonisch zouden contacteren moest dat nodig zijn. Dat was voor de ouders geruststellend. We zorgden er ook steeds voor dat we met 3 begeleiders aanwezig waren tijdens breng- en ophaalmomenten.

We hebben op het Boerderijkamp extra ingezet op het verduidelijken van de overgangsmomenten en op het opbouwen van rituelen om zo de voorspelbaarheid te vergroten. Daarnaast werkten we zoveel mogelijk met onze kinderen in de grote groep, naast de monitoren van de Grabbelpas en met de andere kinderen. Met de nodige individuele aanpassingen, verliep dit erg fijn. Het was inclusietop!

Door corona moesten we heel wat zaken anders aanpakken, zoals online kennismakingsgesprekken, strikte hygiëne en mondkapjes. Maar het plezier dat alle kinderen hebben mogen beleven bleef onveranderd! We kijken terug op een heel geslaagd Boerderijkamp en we zijn blij dat we vanuit Het Raster met onze aanpassingen en tegemoetkomingen opnieuw ons steentje mochten bijdragen!

Coaching jongvolwassenen

Het zal niet verbazen dat het voor jongeren met autisme vaak niet eenvoudig is om de stap te zetten naar de volwassenheid; naar een vervolgopleiding, naar werk, naar zelfstandig wonen. In 2019 schreven we een visietekst rond 'transitiebegeleiding' van jongeren en jongvolwassenen met autisme. We namen ons voor om vanaf 2020 een transitie-module in de praktijk uit te werken. En dat is ook nodig want binnen de huidige maatschappelijke context wordt veel verwacht van jongeren op de rand van juridische volwassenheid. De toenemende snelheid en de tendens dat jongeren de regie van hun eigen leven in handen moeten nemen, zorgen voor hoge verwachtingen.

In 2020 gingen twee groepen jongvolwassenen van start, acht cliënten in Antwerpen en acht in de Kempen. Corona bemoeilijkte deze start praktisch, maar ook inhoudelijk. Groepsbijeenkomsten en bijeenkomsten met het steunend netwerk waren maar beperkt mogelijk. Aangezien deze jonge mensen allemaal met een vervolgstudie bezig zijn, hadden zij door corona ook meer nood aan individuele ondersteuning. Dit maakte dat vooral de individuele trajecten aandacht kregen.

De bevindingen uit de evaluatie van begin 2021 hebben ertoe geleid dat de invulling van de groepsbijeenkomsten een ander karakter kreeg, namelijk een facultatief thematisch aanbod. Indien de groeps-grootte dit toelaat, kunnen ook jongvolwassenen, die niet aan het project verbonden zijn, inschrijven. Als gevolg van de pandemie kon alleen in het najaar een dergelijke bijeenkomst doorgaan.

De individuele begeleiding en de netwerkbijeenkomsten bleven onveranderd plaatsvinden, ook al werd dit laatste eveneens wat bemoeilijkt door de pandemie. De instroom van nieuwe cliënten, acht cliënten in elk team, verliep volgens plan. Hierdoor zijn momenteel ongeveer 30 jongvolwassenen betrokken in het project. De nadruk lag bij deze nieuwe instroom op cliënten die werken of werkzoekend zijn. De projectgroep ging voor de instroom en opvolging van studerende cliënten een samenwerking aan met Psynet 2.0. Dit is een samenwerkingsverband van alle hogescholen en de universiteit in de provincie Antwerpen, dat de ondersteuning van studenten met een psychische kwetsbaarheid coördineert en gezamenlijke oplossingen uitwerkt. Op deze manier stromen alleen die cliënten in het project in voor wie de gebruikelijke ondersteuning van de onderwijsinstelling niet volstaat om te kunnen (blijven) participeren.

Voor de cliënten die werken of op zoek zijn naar werk, verkende de projectgroep de samenwerkingsmogelijkheden met VDAB, GTB en Emino. Er is echter nog geen uitsluitend over wie voor ons de meest aangewezen samenwerkingspartner is. Dit staat op de planning voor 2022.

Samenwerking met psychiatrische diensten

In Het Raster melden zich heel wat volwassenen aan met een bijkomende psychiatrische stoornis. We willen voor deze doelgroep goed samenwerken met mobiele en residentiële psychiatrische diensten. Dit project valt uiteen in twee regionale deelwerkingen.

In Leuven bouwt het volwassenenteam een samenwerking uit met minstens twee mobiele teams in de psychiatrische zorg. Dit gebeurt vooral door middel van gezamenlijke casusbesprekingen. Omwille van de coronacrisis werd dit project in 2020 on hold gezet. In 2021 werd de draad echter weer opgenomen. Met beide mobiele teams gaan ondertussen weer afspraken door.

In Antwerpen zijn de pijlen gericht op de psychiatrische ziekenhuizen in de regio, meer bepaald UPC Duffel en PC Multiversum. Het Antwerps initiatief laat na een evaluatie in het najaar van 2020 de projectfase achter zich. Het kortdurende gezamenlijk traject in de vorm van Wegwijs wordt in een gelimiteerde omvang op permanente basis aan de psychiatrische ziekenhuizen aangeboden. Het was de bedoeling om deze werking in 2021 in al onze regio's te introduceren. Corona heeft echter voor uitstel van deze uitrol naar de andere volwassenenteams gezorgd. In de teams van Vilvoorde, Leuven en Kempen is er wel degelijk interesse voor dit initiatief, maar er ligt nog geen concreet plan van aanpak op tafel.

Globale Individuele Ondersteuning

Om de participatie van jonge kinderen met een vermoeden van handicap in inclusieve contexten zoals de kinderopvang en het gewone onderwijs te bevorderen, werd in 2019 een nieuwe functie gecreëerd in de rechtstreeks toegankelijke hulp, namelijk de 'Globale Individuele Ondersteuning'. Dit is een combinatie van praktische ondersteuning en begeleiding. De bedoeling is om vooral transitie momenten te ondersteunen. GIO is in 2020 en in de eerste helft van 2021 in beperkte mate ter plaatse doorgegaan.

Aangezien GIO maar in het najaar van 2019 is opgestart, hebben veel begeleiders nog niet voldoende routine en praktijkervaring kunnen opbouwen. De onderbreking door de coronacrisis is wel benut om in online workshops en intervisie kennis en ervaringen te delen. Toch bleef de herstart in september 2021 voor een deel van de begeleiders aanvoelen als de start van een nieuwe werkvorm. Opbouw van praktijkkennis en het uitwisselen van ervaringen zullen de komende tijd de aandacht van de teamcoördinatoren vragen.

Naar aanleiding van een evaluatie in de teams in het najaar van 2021 werden de volgende maatregelen genomen om de werking te verbeteren:

- De weging van GIO-prestaties voor de persoonlijke begeleidingsnorm van een begeleider is met 0,57 van een mobiele sessie aan de lage kant. Dit werd verhoogd naar 0,7 mobiele sessie.
- De aanmeldprocedure wordt aangepast zodat de hulpvragen grondig onderzocht en getoetst kunnen worden. Pas na een ruimere verkenningsfase beslist de begeleider in overleg met de betrokkenen of GIO inderdaad van start kan gaan.
- Het aanbod van een vast pakket van 10 blokken van 3 uur wordt versoepeld: na de verkenningsfase bepaalt de begeleider in overleg met de betrokkenen op basis van de doelstellingen de duur en de frequentie van de begeleiding.

Auti-Maatje

Veel personen met autisme en hun gezin ervaren moeilijkheden bij het invullen van hun vrije tijd. Het Raster wil daarom kinderen, jongeren en volwassenen met autisme ondersteunen in hun vrijetijdsinvulling. Auti-Maatje draait volledig op enthousiaste vrijwilligers en vormt zo een bijzonder en belangrijk aspect van onze dienstverlening.

Een eerste kennismaking van onze vrijwilliger met het gezin is altijd een beetje spannend. Voor beide partijen. Zo ging onze vrijwilligster Caro voor het eerst naar een gezin met twee zusjes met autisme. Hun mama laat ons achteraf het volgende weten:

'Vandaag kwam onze vrijwilligster Caro voor het eerst langs. En dat was meteen een fijne ervaring! Caro is meteen in dialoog gegaan met de kinderen - vooral met Lena in de eerste plaats, want Lucie had wat tijd nodig om te ontdoeien, maar uiteindelijk is Lucie ook wel komen meebabbelen.

De meisjes hebben haar hun kamer en hun speelgoed getoond, een beetje verteld over wat ze graag doen. Caro heeft ook verteld over zichzelf en de meisjes vonden het leuk dat er veel gemeenschappelijke interesses waren. Daarna

zijn ze overgegaan op gezelschapsspellen spelen. Ook heel leuk, vooral ook omdat Caro afwisselend met Lucie en met Lena een 'team' vormde, afhankelijk van het spel.

Ik heb ook even de kinderen aan hun tablet gezet zodat wij even konden praten. Ik wilde horen of zij nog specifieke vragen had. Dit was niet zo omdat ze uitgebreid was gebriefd door Het Raster en dus goed op de hoogte was van ons gezin. Ze hield duidelijk ook rekening met onze vragen, zoals zeker opletten dat Lucie genoeg betrokken werd. Ze had een ffp2-masker op, wat ik heel erg heb geapprecieerd! Caro hield zich ook perfect aan de timing ... alleen maar goede dingen dus!

We hebben alvast gsm-nummers uitgewisseld, en afspraken gemaakt over de volgende keren dat Caro naar ons komt. Het was een heel positieve ervaring, voor ons en voor de kinderen! Ze hebben al een plan uitgetekend voor het kasteel dat ze volgende keer gaan knutselen :).

Dus, ik ben heel blij dat Caro ons Auti-Maatje kan zijn! Heel erg bedankt om dit mogelijk te maken!

Werken aan kwaliteit

Vorming, training en opleiding (VTO)

Op basis van een uitgebreide VTO-enquête in oktober 2020 planden we in 2021 vormingsactiviteiten die gericht waren op Globale Individuele Ondersteuning, online hulpverlening, sensorische prikkelverwerking en Office 365. Het jaar startte met een boeiende driedaagse live webinar rond sensorische prikkelverwerking bij mensen met autisme door Steven De Grieck (Huis Helder). Er gingen twee webinars door van Thomas Fondelli (Interactie Academie) rond innovatief werken in de online hulpverlening. In 2021 werd twee maal een online reeks van zes sessies rond het pakket Office 365 geprogrammeerd. Dit werd verzorgd door CVO Edukempen. In elk kinderteam was er in het voorjaar aandacht voor deskundigheidsbevordering rond Globale Individuele Ondersteuning (GIO).

Voor 2021 was onze ambitie dat 90% van de medewerkers minstens twee volle dagen formele vorming zou volgen. Als gevolg van corona is dat voor het tweede jaar op rij niet gelukt. We zullen hier in 2022 actie rond ondernemen. Zo zullen we onder meer de VTO-modaliteiten verruimen en het vormingsbudget gevoelig verhogen.

Bijzondere aandacht gaat naar nieuwe begeleiders. Zij krijgen in hun inwerkperiode een grondige opleiding 'op de werkvloer'. Gedurende 4 tot 6 maanden worden zij van nabij opgevolgd en ondersteund door één of meerdere mentoren. Dit zijn ervaren begeleiders die de nieuwe collega's inwijden in de thuisbegeleidingspraktijk. We slaagden er ook dit jaar in om aan elke nieuwe begeleider één of meerdere mentoren toe te wijzen. Het online werken als gevolg van de pandemie maakte het voor nieuwe begeleiders moeilijker om hun teamleden en het werk als begeleider goed te leren kennen. De drempel om een begeleiding mee te volgen ligt dan weer lager bij het online werken. Het online begeleiden en vergaderen vormde soms aanleiding om een inwerkperiode te verlengen, zowel bij begeleiders als bij de twee nieuwe teamcoördinatoren.

Het was onze doelstelling om ook in 2021 een intensieve meerdaagse zomercursus voor nieuwe begeleiders te

organiseren. We slaagden in ons voornemen en de opleidingsdagen werden opnieuw zeer positief geëvalueerd. Geheel in lijn met de tendens om ook het online werken voldoende ruimte te geven, ging de opleiding voor nieuwe medewerkers in blended vorm door. Van 13 tot 17 september namen er 10 nieuwe medewerkers en een stagiair deel aan de Rasteropleiding Nieuwe Medewerkers.

Ook na de opleidingsperiode vinden we het belangrijk dat begeleiders kunnen leren van elkaar. Dat kan bij uitstek binnen ons systeem van duo-begeleiding. Niet iedereen heeft daar behoefte aan, maar we stelden ons toch tot doel dat de helft van de begeleiders hier in 2021 gebruik van zou maken. Doordat in 2021 opnieuw veel contactbegeleidingen wegvielen, haalden we echter maar 25%. Dat is al een verbetering tegenover 2020, maar het blijft nog altijd ver beneden de gestelde norm.

Ook intervisie en functioneringsgesprekken dragen bij aan de competentie van onze medewerkers. Ondanks de coronaperikelen, waardoor begeleiders in quarantaine soms vanop afstand dienden aan te sluiten, werd de norm 75% aanwezigheid op intervisie ruim gehaald. Speciaal voor deze hybride vergaderingen werden in elke vestiging een geluidsinstallatie en extra webcams aangeschaft.

Strategisch VTO-plan

In december 2019 werd de laatste hand gelegd aan het strategische beleidsplan 2020-2024. Op basis van dit plan ging het Overleg Team Coördinatoren (OTC) in het eerste coronajaar 2020 aan de slag met de vraag wat er op het gebied van VTO nodig is om dit plan te realiseren. Aangezien we de inbreng van alle medewerkers in het strategische VTO-plan wilden waarborgen en een gewone Rasterdag omwille van de gezondheids crisis buiten ons bereik lag, lanceerden we in september 2020 'de grote VTO-enquête'. Aan de hand van enkele tientallen vragen peilden we naar de mening en ideeën van de begeleiders. Maar liefst 69 personen vulden de enquête in. Op basis van deze enquête formuleerden we doelstellingen en vragen die in de maand oktober 2020 in de

teams werden besproken. Hieruit destilleerden we een dozijn aandachtsgebieden voor de komende jaren:

- o Het **functioneringsgesprek** als kompas voor de individuele groei en deskundigheidsontwikkeling
- o Het **team** als belangrijke omgeving voor deskundigheidsontwikkeling en reflectie
- o **Interne vormingen**, een team overstijgend aanbod op maat van begeleiders en medewerkers administratie
- o **Pluskundigheid** als middel om in de praktijk van elkaar te leren
- o De inzet van **referentiepersonen** maakt deskundigheid beschikbaar voor alle teams
- o Doordacht en moedig omgaan met **verontrusting**
- o Een grotere **GIO-deskundigheid** ter ondersteuning van de kleinsten
- o **Specifieke methodieken** vragen specifieke deskundigheid
- o Aandacht voor het ontwikkelen en koesteren van onze **draagkracht**

- o Deskundigheid in **online hulpverlening** is geen toekomstmuziek meer
- o **Digitaal leren** als bijkomende invalshoek voor ons VTO-beleid
- o **Digitale werkvormen binnen outreach** vragen digitale vormingsvaardigheden

Over elk van deze twaalf invalshoeken valt heel wat te zeggen. Ter illustratie lichten we er enkele uit:

Om sterker te staan in het omgaan met verontrusting is deze procedure herwerkt en zullen vanuit elk team de teamcoördinator en enkele teamleden in het voorjaar de meerdaagse opleiding Signs of Safety volgen.

Volgend jaar omschrijven we in samenspraak met de begeleidingsteams de verschillende deskundigheidsniveaus die begeleiders op een welbepaald domein kunnen hebben: basiskennis en -vaardigheden, pluskundigheid of de expertise van een interne referentiepersoon.

De voorbije maanden stonden vooral in het teken van de draagkracht van begeleiders en begeleidingsteams.

Ook na de opleidingsperiode vinden we het belangrijk dat begeleiders kunnen leren van elkaar.

Taal- en cultuurdiversiteit

De grote diversiteit aan nationaliteiten, talen en culturen in ons land zien we meer en meer weerspiegeld in de aanmeldingen, met name in de vroegbegeleidingsteams. Dit is een boeiend gegeven langs de ene kant en soms verre van eenvoudig voor de begeleiders van Het Raster aan de andere kant. Veel mensen met een migratieachtergrond beheersen het Nederlands gelukkig goed of in voldoende mate om een gesprek te kunnen hebben over het opvoeden van een kind met een ontwikkelingsstoornis. Voor een deel van de anderstalige aanmelders is dit nog niet het geval, waardoor de communicatie oppervlakkig blijft en er gemakkelijk misverstanden kunnen ontstaan. Dit kan een negatief effect hebben op de hulpverleningsrelatie. Dit kan zich uiten in een moeizame opbouw van vertrouwen, frustraties aan beide

kanten, misverstanden over de rol van de begeleider en dergelijke.

Aangezien we ervan overtuigd zijn dat elk kind met autisme recht heeft op kwalitatieve hulp, willen we een genuanceerd taalstandpunt innemen. Nederlands is de voertaal voor de begeleiding en we moedigen ouders aan om Nederlands te leren. Dit is een belangrijk hulpmiddel bij maatschappelijke participatie. Een job vinden, gebruik maken van het recht op ondersteuning, overleggen met de school of een arts: het wordt erg moeilijk als je de taal niet beheerst. Waar we kunnen vaststellen dat cliënten bezig zijn om Nederlands te leren of zich hebben aangemeld voor een cursus, willen we tegemoetkomen in de kosten voor een sociale tolk. Naast het bezigen van klare taal en visueel ondersteunde communicatie, kan de tolk helpen om bij die gesprekken waar meer diepgang vereist is, de boodschap van elke partij met zorg over te brengen. In 2021 en 2022 willen we bij wijze van proef het werken met tolken stimuleren en in sommige gevallen de kosten van een tolk op ons nemen, waar vroeger het standpunt onveranderlijk was dat ouders zelf voor deze kosten dienden in te staan.

Naast taal kunnen ook cultuurverschillen zowel verrijkend zijn als een stoorzender in de communicatie vormen. Het West-Europese referentiekader voor bijvoorbeeld opvoeding, ontwikkelingsproblemen en genderrollen kan diametraal tegenover de ideeën van de ouders staan. Het vraagt veel moed en zorgvuldigheid van beide kanten om deze verschillen bespreekbaar te maken en ermee in de begeleiding aan de slag te gaan.

Deze cultuursensitiviteit als basishouding is in de begeleidingsteams aanwezig, maar dit neemt niet weg dat begeleiders soms voor lastige uitdagingen staan, waar een intercultureel werker zijn bijdrage aan zou kunnen leveren. Met dit oogmerk zal één van de Antwerpse begeleiders de opdracht krijgen om zich verder toe te leggen op het stimuleren van de interculturele dialoog. Deze begeleider nam vanuit haar ervaringsdeskundigheid de rol van intercultureel aanspreekpunt al op zich voor Antwerpen en zal door een uitbreiding van uren in de gelegenheid zijn om ook in de andere regio's aan de slag te gaan. Ze wordt op regelmatige basis gesuperviseerd door het Ondersteuningsteam Allochtonen (OTA) van Antwerpen.

Zoals je hierboven kan lezen, draagt Het Raster diversiteit hoog in het vaandel. We zijn er dan ook best trots op dat de Vlaamse Vereniging Autisme in 2021 onze intercultureel medewerker aan het woord liet over haar ervaringen over autisme bij mensen met een migratie-achtergrond. Het resultaat was een mooi stuk in het VVA MAGAZINE editie winter 2021. Het ganse artikel vind je op <https://autismevlaanderen.be/vva-magazine> maar we delen hier al graag enkele mooie passages van dit interview met onze medewerker Farida Reddahi:

Kwaliteitszorg

In Het Raster vinden we het waardevol en belangrijk om te weten wat onze cliënten vinden van onze werking. Daarom doen we onder andere elk jaar via onze nieuwsbrief een oproep aan al onze cliënten om hun stem te laten horen. Begin 2021 krijgen we hierop een heel uitgebreide reactie. Een cliënt had de moeite genomen om heel ons kwaliteitshandboek na te lezen en ons hierover feedback te bezorgen waar we verder mee aan de slag gaan. We kunnen niet alles meteen aanpassen, maar bij elke herwerking van elementen en procedures van het kwaliteitshandboek nemen we deze opmerkingen er zeker bij.

We zullen in 2022 bovendien inzetten op een intensieve opleiding rond Signs of Safety.

Zoals elk jaar vinden er in 2021 in functie van zelfevaluatie ook een aantal audits plaats. Volgende elementen en procedures komen aan bod: gegevensbescherming; het opstellen, uitvoeren, evalueren en bijsturen van het begeleidingsplan; de structuur van het kwaliteitshandboek en de intake. Bij een audit proberen we om mensen te interviewen die nauw betrokken zijn bij de procedure. Zo worden de instroomcoördinatoren uitgenodigd om kritisch na te denken over de intake en worden twee begeleiders gevraagd om hun ervaringen met het begeleidingsplan af te toetsen aan de procedure. Naast interne medewerkers is het een meerwaarde om ook collega's uit externe diensten een procedure te laten auditen.

De laatste jaren werken we in Het Raster meer en meer met werkinstructies die een aanvulling zijn op de bestaande procedures. Ze geven een bijkomende verduidelijking over de praktische uitvoering (bv. taakverdeling in het proces, administratie,...) en veranderingen zijn hierin makkelijker te verwerken. Onder andere voor het begeleiden van cliënten met een PVB/PAB wordt zo'n werkinstructie uitgewerkt alsook voor de Globale Individuele Ondersteuning (GIO) en de zomerkampen.

Zoals in het vorige jaarverslag werd aangekondigd, hebben we in 2021 de tijd genomen om heel de procedure rond grensoverschrijdend gedrag aan te passen. De procedure

wordt aangevuld met een visietekst over verontrusting waarin we ervan uitgaan dat elke mens het recht heeft om in veiligheid zijn leven te kunnen leiden. Aandacht hiervoor is in het bijzonder nodig wanneer het gaat om minderjarigen of personen met een beperking. Het objectiveren en helder krijgen van de verontrusting is meestal niet eenvoudig. Om de medewerkers van Het Raster een stevig kader mee te geven wordt ontwikkeld een stroomdiagram en een leidraad voor het omgaan met situaties van verontrusting. We zullen in 2022 bovendien inzetten op een intensieve opleiding rond Signs of Safety. Het Raster wil in zijn benadering van verontrusting de cliënt centraal stellen. Een open, respectvolle en verbindende communicatiestijl van de medewerker van Het Raster is hierbij essentieel. Dit houdt onder andere in dat de medewerker zijn ongerustheid in de eerste plaats bespreekbaar maakt met de cliënt, eventueel na een eerste toetsing bij zijn team.

Een nieuwe stap voor de kwaliteitscoördinatoren van Het Raster is deelname aan de Commissie Kwaliteit van het Vlaams Welzijnsverbond. Hier willen we actief mee nadenken en input geven aan het nieuwe kwaliteitsdecreet dat in de steigers staat. De grote krijtlijnen van dit nieuwe decreet zijn een impactgericht kwaliteitssysteem, resultaat gebonden financiering en transparantie.

Autisme is kleurloos

Toen ik de interessante vraag kreeg om over autisme in andere culturen na te denken, kwam ik tot de conclusie dat autisme vol gelijkenissen zit over de grenzen heen. Tegelijk met zoveel verschillen dat geen enkele persoon met autisme dezelfde is.

Onbekende wereld

Voor zover ik mensen ken uit de eerste of tweede generatie met een migratie-achtergrond, zijn er geen te bespeuren met een normale begaafdheid en autisme. Zijn ze er dan niet? Natuurlijk wel! Maar er werd nooit gekeken waarom iemand zich anders gedroeg. En als er al iemand de vraag stelde, was het antwoord heel simpel: "ze komen van een andere cultuur" of "zuiders temperament", maar nooit: zou het een ontwikkelingsstoornis zijn?

Nu durven ouders wel al vragen stellen en komen ze zo terecht bij een centrum voor ontwikkelingsstoornissen of privé multidisciplinaire teams. In de praktijk is dit niet gemakkelijk, want wanneer ze de diagnose autisme-spectrumstoornis krijgen, staan ze eigenlijk aan de deur van een onbekende wereld waar ze niets van afweten. Het stereotiepe beeld van iemand die recht voor zich uitkijkt en in zijn eigen wereld leeft, is bekend als autisme. Een vader stelde ooit vragen bij de diagnose autisme van zijn zoon omdat zijn zoon niet in een hoekje ging zitten, maar juist met andere kinderen wilde spelen. Dat hij steeds in conflict kwam tijdens

dat spelen omdat hij de regels niet begreep had de vader niet aan autisme gelinkt.

Aanvaarding

Heel wat gezinnen vinden steun in hun geloof om autisme een plaats te geven. In de islam telt elke beproeving mee en wordt deze op de weegschaal van het hiernamaals gelegd. Dat motiveert mensen om de beste zorg voor hun kind met autisme te zoeken en toe te passen. Daarnaast heb je ook mensen die zich geen raad weten met hun kind dat anders is dan ze hadden verwacht.

Ik heb ervaren dat zowel in autochtone als in allochtone gezinnen de acceptatie van "het anders zijn" van hun kind afhangt van de eigen sociaal emotionele groei van de ouders. Ouders die zich bewust zijn van hun eigen sterktes en zwaktes hebben meer veerkracht in hun rol als ouder.

Het netwerk rondom het gezin met een kind dat een beperking heeft, is afhankelijk van familie tot familie. Zo heb ik een gezin in begeleiding dat hun dochter bij familie in Marokko helemaal ziet openbloeien omdat ze daar met schapen en kippen in de boerderij haar dag doorbrengt. Voor het meisje en de ouders betekent dit erg veel.

In een ander gezin is de isolatie zo zwaar omdat ze met hun zontje die autisme heeft nergens op bezoek willen gaan. Hij schreeuwt, kan de verandering niet aan en vernielt soms dingen. De ouders schamen zich voor zijn gedrag omdat hij als 9 jarige zo'n gedrag stelt.

Of er in de familie een open of een 'keeping up appearances' houding is, maakt een verschil in de leefwereld van het gezin.

Onzichtbaar

Eén van mijn cliënten moest regelmatig een weekje thuisblijven om te ontprikkelen van alles wat hijervaarde op school. De ouders vroegen steeds een wettiging bij de huisarts in functie van zijn lichamelijke toestand. Hij heeft buikpijn, oorpijn, pijn aan de enkel... Tot het eerste gesprek met mij als begeleidster wist hun nieuwe huisarts zelfs niet dat de jongen autisme had. Er is nog altijd een mentaliteit dat er een fysiek probleem moet zijn om hulp te zoeken. Als er fysiek niets aan de hand is, is het aanstellerij en moet hij beter zijn best doen.

De organisatie vzw Senzo helpt mensen in Antwerpen op een laagdrempelige manier in hun zoektocht naar de juiste hulpverlening. Ze organiseren ook in samenwerking met Het Raster verschillende projecten om iedereen te kunnen bereiken. Om ouders van kinderen met autisme in contact te brengen met andere ouders, creëerden ze een whatsappgroepje waar ouders, vooral mama's, bij elkaar terecht kunnen om te ventileren, tips te vragen, steun te vinden en zo mekaar te empoweren! Ze maakten met de meisjesgroep dAmeSS een aantal filmpjes om te laten zien hoe autisme beleefd wordt door meisjes met een migratieachtergrond.

Als praktisch begeleider zet ik duidelijke praktische systemen in gang die verbetering brengen in het gezin en probeer voor hen zo de deur te openen naar begrip voor autisme.

Tevredenheid van onze cliënten

In 2021 hebben we 1126 tevredenheidsvragenlijsten verstuurd. We kregen er 404 terug, waarvan 12 van een groepsbegeleiding en 392 van individuele begeleiding. Een mooie responsgraad dus van 36%.

Net zoals vorige jaren is er een grote tevredenheid voor alle zorgpakketten. We besteden heel wat aandacht aan het eerste contact met de cliënt en dat loont: 90% is daar tevreden over. Deze trend zet zich verder in het verkenningsgesprek. Meer dan 98% is tevreden en 96% geeft aan voldoende geïnformeerd te zijn over het aanbod van Het Raster.

Heel fijn is het ook om te concluderen dat 96% van de respondenten tevreden is over de samenwerking met de begeleider en dat ze met hun bezorgdheden bij hem terecht kunnen. We hechten immers veel belang aan het blijvend opleiden en opvolgen van onze begeleiders.

92% geeft aan dat de doelstellingen van de begeleiding bereikt zijn. Alle doelstellingen bereiken is in de beperkte tijd niet altijd mogelijk. Het bepalen van doelstellingen is vaak een evenwichtsoefening tussen wat wenselijk en haalbaar is. We zijn met dat percentage dan ook meer dan tevreden!

We kunnen concluderen dat de cliënten in het algemeen tevreden zijn over de hoeveelheid en de duur van de gesprekken, ook al geven een aantal mensen aan dat ze graag sneller of langer hulp hadden gekregen. De inhoud van de begeleiding en de inzichten in autisme die verworven zijn, worden als zeer goed bevonden. We geven graag nog een greep uit de reacties van onze cliënten mee:

'Ik ben heel tevreden en blij dat ik ImPACT kon doen samen met mijn dochtertje. Ze is veel opener en onze band nog intenser. We hebben samen veel geleerd dankzij onze begeleidster.'

'Als ouder was het een verademing om ons verhaal te kunnen vertellen tegen iemand met kennis over autisme. En ook om te horen dat we al goed bezig waren.'

'Het was een bijzondere intense en opbouwende ervaring! We zijn er enorm door gegroeid.'

Door de coronapandemie gingen dus ook in 2021 nog heel wat begeleidingen digitaal door. Soms omdat onze cliënten daar doelbewust voor kiezen, maar vaak ook noodgedwongen, zoals in periodes van opflakking van het virus.

Over dit online werken waren de mening wat verdeeld. Een aantal cliënten geeft aan zeer tevreden te zijn over deze manier van begeleiden. Anderen vonden dit niet zo evident en vonden het jammer dat hun begeleiding viel tijdens de coronaperiode.

Een aantal fijne reacties op een rijtje:

'Meer tips en inzichten gekregen dan ik oorspronkelijk had verwacht. Hoewel ik eerder sceptisch was voor online begeleiding, toch heel blij dat ik deze module kon volgen. De vele tips werpen nu al resultaat af!'

'Door Covid19 was het niet altijd evident om de contacten optimaal te laten verlopen. Een fysiek bezoek/contact hebben we wel wat gemist. Niettegenstaande hebben we onze begeleidster als zeer professioneel en bekwaam ervaren. De maatregelen van de pandemie speelden echter in ons nadeel.'

Werken in Het Raster

Over 2021 erkent het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap Het Raster Antwerpen voor 3660,25 personeelspunten en Het Raster Vlaams-Brabant voor 2128,55 personeelspunten binnen de rechtstreeks toegankelijke hulp.

Het Raster ontvangt personeelsmiddelen van cliënten met een persoonlijk assistentiebudget of persoonsvolgend budget in punten en/of cash, ontvangt middelen uit het intersectoraal samenwerkingsverband 'één gezin één plan', kan beroepen op projectsubsidies voor de autisme chat en op het fonds Sociale Maribel.

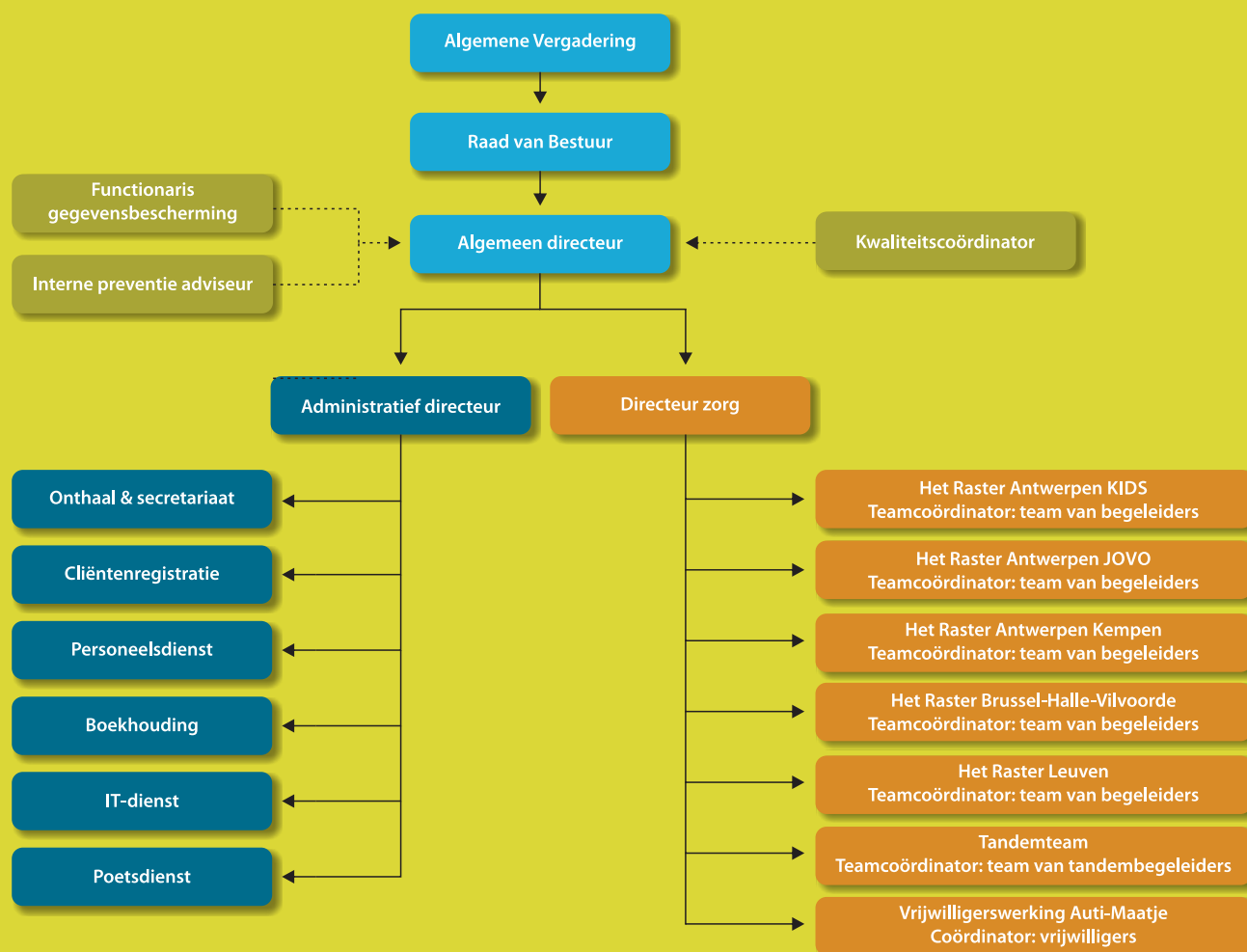
Eind 2021 stelt Het Raster 103 personeelsleden tewerk: 77 begeleiders, 6 teamcoördinatoren, 11 administratieve medewerkers, 4 poetsvrouwen, 2 coördinatoren van de vrijwilligerswerking, 1 directeur zorg, 1 administratief directeur en 1 algemeen directeur.

Vier van onze collega's combineren een leidinggevende functie met de functie van begeleider.

Het Raster is de afgelopen twee decennia sterk gegroeid en heeft zich ontplooid tot een dynamische organisatie die allerlei vormen van begeleiding biedt aan mensen met autisme en hun omgeving. De omgeving waarin we actief zijn, wijzigt snel en drastisch. Om ons voor te bereiden op de toekomst, hertekenden we in 2020 onze organisatiestructuur. Daarbij werden onder meer de functies directeur zorg en administratief directeur ingericht. De vorige

aanpassing van onze organisatiestructuur dateerde al van 2006. In dat jaar splitsten we Het Raster in twee provinciale afdelingen. Deze kregen onder centrale aansturing elk hun eigen teamcoördinator. Gaandeweg kwamen er teams en teamcoördinatoren bij. In 2012 werd naast de teamcoördinatoren, een administratief coördinator aangeworven om onze ondersteunende processen aan te sturen. Met de actualisering van onze organisatiestructuur, willen we gepast ruimte en aandacht geven aan strategie en beleid, aan organisatieprocessen en ondersteunende diensten en aan de dagelijkse operationele werking. We willen klaar zijn voor een nieuw decennium met tal van uitdagingen en we willen de doelstellingen die we hebben geformuleerd in ons strategisch beleidsplan 2020-2024 kunnen waarmaken.

Het Raster kende tot vorig jaar bijzonder weinig personeelsverloop. Met de groei van de organisatie, kwamen er steeds medewerkers bij. Slechts sporadisch ging er iemand weg. Afgelopen jaar was dat anders. Heel wat mensen beslisten om hun beroepsloopbaan een andere wending te geven. Daarbij een aantal mensen die al lang voor Het Raster werkten. Een aantal van hen gaf aan dat ze na al die jaren toe waren aan een nieuwe uitdaging. Eline, één van die mensen, schreef in een pakkend afscheidwoord voor haar collega's hoe ze zoveel jaren geleden met een klein hartje solliciteerde naar een job in Het Raster. Hoe ze mocht beginnen als Tandembegeleider en na enkele jaren thuis-begeleider werd. Haar droom kwam uit. Hoe ze haar weg wist te vinden naar de vroegbegeleiding, haar grote passie. Eline blikt terug op wat Het Raster voor haar

betekend heeft:

“Het was niet alleen de doelgroep die me enorm veel heeft geleerd. Ook het team waar ik in terecht kwam heeft me zo ontzettend veel gegeven. Ik leerde niet alleen veel over autisme en over gezinsdynamieken. Dankzij mijn collega's leerde ik ook ongelooflijk veel bij over mezelf. Dankzij hen werd ik gepassioneerd door het anders kijken naar het gedrag van kinderen. De magnetische kracht van mijn innerlijk kompas werd beetje bij beetje weer krachtiger. Wat voelde het goed om terug te kunnen voelen en wandelen in de richting die voor mij goed voelde. Ik voel me zo dankbaar voor dit team met een grote verbondenheid en een immense honger naar kennis en verdieping. Een team waar we op een respectvolle manier regelmatig elkaars spiegel waren. Waar er op de dag van de teamvergadering genoeg energie getankt kon worden voor de komende week. Wat heb ik gehuild, gelachen en vooral genoten! Ik heb zo ontzettend hard genoten...

Wat Het Raster mij heeft gegeven zal ik NOOIT vergeten. De laatste maanden waren er hevige stormen te trotseren. Maar ook dat heb ik geleerd bij Het Raster en in de nabijheid van mijn collega's. De storm heeft in zijn doortocht ook nieuwe deuren doen openwaaien. Maar zeker niet alleen de storm, ook Het Raster heeft me de kans gegeven om te gaan kijken achter die deuren. Ik heb binnen Het Raster de kans gekregen om me te verdiepen in de natuur van de hulpverlening en ik voel nu de grote drang om nog veel meer te gaan ontdekken. Het zal ongetwijfeld een hobbelige weg worden maar ik weet dat ik met trots en dankbaarheid kan vertellen over het prachtige landschap waar ik heb leren wandelen en lopen. Ik weet dat ik met een mooi gevoel kan terugkijken en daar ben ik Het Raster eeuwig dankbaar voor.”

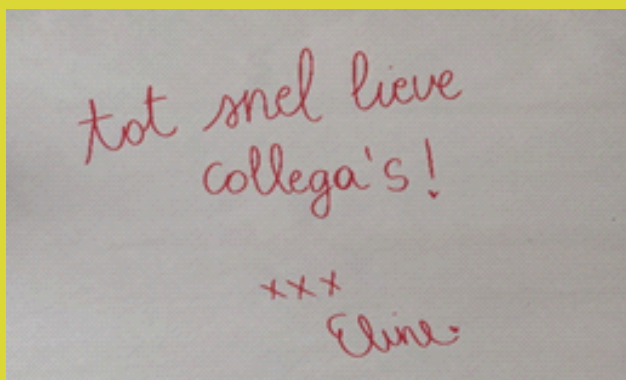
Met collega's die ons verlieten, kwam er ook weer ruimte voor nieuwe mensen. Zoals Nick, kersverse begeleider in het Jongeren-Volwassenenteam in Antwerpen. Hij beschrijft zijn eerste maanden in Het Raster:

'Ik werk nu twee maanden bij Het Raster en ik kan alleen maar aan positieve zaken denken. Ik ben met open armen ontvangen door iedereen binnen de organisatie, wat zeker een fijn gevoel geeft als startende collega. Tijdens deze eerste periode heb ik al enorm veel bijgeleerd op verschillende gebieden. Door met collega's mee te lopen, heb ik al heel wat opgestoken over hoe je gesprekken kan voeren en hoe je met verschillende mensen omgaat. Ook enkele praktische hulpmiddelen heb ik hierdoor al leren kennen. Anderzijds krijg ik ook de nodige tijd om mezelf bij te scholen binnen diverse thema's. Het is leuk om te weten dat ik op mijn eigen tempo kan groeien en het samenwerken met de collega's is tot nu toe ook steeds zeer fijn verlopen. Ze staan steeds klaar om me mee te nemen op gesprekken en om me hier ook steeds actief bij te betrekken. Hiernaast zijn ze ook altijd bereid om te luisteren naar al mijn vragen en om hier ook steeds op te antwoorden. Dit geeft een geruststellend gevoel, ik weet dan ook dat ik niet met mijn vragen hoeft te blijven zitten. Waarvoor dank!

Het is ten slotte nog maar een korte periode dat ik werk binnen onze organisatie, maar ik heb tot nu toe een heel goed gevoel over al datgene wat ik al heb mogen ervaren. Behulpzame collega's, een boeiende en afwisselende job, ruimte om te groeien en nog zoveel meer. Ik heb me de overstap van mijn vorige job nog geen enkele seconde beklagd en kijk met veel enthousiasme uit naar wat de toekomst me hier nog mag brengen!

In het toegenomen personeelsverloop speelt zeker ook de krapte op de arbeidsmarkt een belangrijke rol. Daardoor veranderen werknemers makkelijker en sneller van job. Maar we kijken ook naar onszelf: hoe kunnen we ervoor zorgen dat we onze medewerkers tevreden houden en hoe ze voldoening blijven ervaren in hun job? Hoe zorgen we ervoor dat Het Raster een aantrekkelijke werkgever blijft? Hoe optimaliseren we de werkomstandigheden voor onze werknemers?

Uit onderzoek blijkt dat werknemers niet alleen hun loon maar ook werkzekerheid en een aangename werkomgeving belangrijk vinden. Verder hechten ze veel waarde aan een goede balans tussen werk en privé, flexibele werkvoorwaarden, een interessante jobinhoud, een goede opleiding en moderne hulpmiddelen. Ze kiezen bij voorkeur een financieel gezonde werkgever met een goede reputatie, sterke producten en een maatschappelijk waardevol doel. Op heel wat van deze kenmerken van een aantrekkelijke werkgever scoort Het Raster vandaag al niet slecht. Toch vinden we het belangrijk om hier zeker nu volop aandacht aan te besteden want tevreden werknemers leveren goed werk. We zullen hier in 2022 dan ook extra op inzetten.

Wereld Autisme Dag 2021

Naar aanleiding van de Wereld Autisme Dag op 2 april 2021 organiseerden we naar jaarlijkse gewoonte een volledige Autismeweek. Dit is een week waarbij we normaal met veel enthousiasme onze deuren openzetten om een ontmoetings- en vormingsaanbod te voorzien.

In tegenstelling tot 2020 lieten we ons afgelopen jaar door een lockdown niet tegenhouden om een gevarieerd online programma te voorzien. Door de ruime digitale ervaring die we sinds de eerste lockdown hadden opgedaan, werd de Autismeweek 2021 een onverhoopt succes!

Zo gingen er twee goed bezochte live webinars voor brussen door. Voor elk van de opgenomen webinars 'Wat is autisme?' en 'Autisme op school' schreven zich maar liefst 120 mensen in. Deze twee webinars waren doorlopend te bekijken via een link naar ons YouTube-kanaal. Geïnteresseerden konden zich vrijblijvend inschrijven voor het bijhorende live-vragenuurtje.

De film 'Ook dit is autisme' werd maar liefst 500 keer online bekeken. Ook bij het voorleesboek, de voorstelling van onze vrijwilligerswerking Anti-Maatje en de tips & tricks voor de Paasvakantie, kwamen er telkens meer dan 100 mensen een kijkje nemen.

Door de grote interesse voor dit online vormingsaanbod hebben we ontdekt dat de voordelen hiervan heel wat mensen aanspreken. Het publiek hoeft zich niet te verplaatsen en kan het aanbod bekijken wanneer het hen uitkomt. Bovendien konden we zonder grote personeelsinzet ook in de Paasvakantie een informatief aanbod doen.

Iets om zeker mee te nemen naar de toekomst! Hoewel we er echt naar uitkijken om ook opnieuw een fysiek aanbod te kunnen doen in Het Raster, is de digitale weg ingezet om niet meer uit het aanbod te verdwijnen.

Naar aanleiding van Wereld Autisme Dag steunden we ook volop de actie van de Liga Autisme Vlaanderen onder de naam #keivoorautisme.

Nieuwe locatie en Autitheek Leuven

De voorbije 8 jaar heeft team Leuven heel wat cliënten verwelkomd in onze huurlokalen aan de Geldenaaksebaan te Heverlee. Door de sterke groei die Het Raster de voorbije jaren kende, werd deze ruimte stilaan te klein. We gingen op zoek naar een geschikte en grotere locatie met voldoende ruimte voor een Autitheek.

In oktober 2020 vonden we vlakbij de huidige locatie een pand dat voldeed aan al onze verwachtingen. In 2021 werd het pand grondig gerenoveerd. Het voormalige bankkantoor kreeg een volledige make-over en werd omgevormd tot een werkplek voor alle medewerkers. We hebben nu ook volop ruimte om in te spelen op ons gevarieerd ambulante aanbod zoals de onthaal- en begeleidingsgesprekken, ImPACT en groepsbegeleidingen. Centraal in het gebouw werd een plek voorzien voor de Autitheek.

Voor een autismevriendelijke inrichting kozen we voor prikkelarme ruimten en lichte kleuren.

Eind februari 2022 verhuist team Leuven. Een dag waar we heel erg naar hebben uitgekeken! Vanaf dan gaan alle gesprekken en begeleidingen op de dienst door op het nieuwe adres: Abdijstraat 1, 3001 Leuven. Enkele maanden later zullen we ook onze Autitheek openen.

We kijken ernaar uit om je op onze gloednieuwe locatie te verwelkomen!

GDPR

Het Raster verwerkt heel wat persoonsgegevens om kwaliteitsvolle hulpverlening te kunnen bieden. We proberen zo transparant mogelijk te communiceren over de manier waarop we met deze gegevens omgaan. Wanneer cliënten aangeven dat iets niet duidelijk is, passen we dit aan. Zo wordt nu duidelijker opgenomen in de privacyverklaring dat het rijksregisternummer door ons wettelijk moet worden doorgegeven aan het VAPH.

Dit jaar vindt een audit plaats van onze procedure en verwante documenten rond gegevensbescherming in het kwaliteitshandboek. De audit kadert in de cyclus van zelfevaluatie en gebeurt door enkele collega's van een andere thuisbegeleidingsdienst. Er komen enkele zinvolle aandachtspunten uit, zoals het verder verduidelijken van bepaalde werkwijzen en het afstemmen van het taalgebruik in de documenten op onze cliënten.

Aangezien het concretiseren en interpreteren van de Algemene Verordening Gegevensbescherming geen eenvoudige materie is, wordt ook volop ingezet op opleiding en uitwisseling. Onze functionaris

gegevensbescherming volgt een opleiding bij V-ICT-OR (Vlaamse ICT Organisatie) en er staat een extra opleiding rond beroepsgeheim gepland in 2022. Bepaalde rechten die betrokkenen hebben vanuit GDPR worden enigszins beperkt door andere wetgevingen. Zo kan een cliënt maar inzage krijgen in dat stuk van het dossier dat op hem betrekking heeft omdat het beroepsgeheim eveneens moet nageleefd worden. We beheren een register waarin incidenten rond GDPR worden genoteerd en geanalyseerd op risico van schending van de privacy. Er worden dit jaar geen inbreuken vastgesteld. Er doen zich 5 incidenten voor waarbij gegevens naar een foutief e-mailadres worden gestuurd. Dit kan steeds meteen worden rechtgezet.

Ook verzoeken van cliënten i.v.m. het uitoefenen van hun rechten worden geregistreerd. Dit jaar wordt twee keer verzocht om gegevens te verwijderen en één keer wordt inzage in een dossier gevraagd. We bekijken per situatie wat haalbaar en wettelijk toelaatbaar is.

Voor meer informatie rond dit thema kan je steeds contact opnemen met onze functionaris gegevensbescherming via dpo@hetraster.be.

Financiën

Onze gezonde kostenbeheersing, voorzichtig en verantwoord omgaan met overheidsmiddelen blijven de fundamenten van ons financieel beleid. Hierdoor hebben we door de jaren heen een uitstekende liquiditeitspositie en een prima verhouding tussen eigen en vreemd vermogen verworven. We zijn perfect in staat om onze financiële verplichtingen zowel op korte als op lange termijn na te komen.

Ook in 2021 blijven we een financieel gezonde organisatie, leggen we ondanks de coronacrisis prima resultaten voor. De pandemie heeft ons verplicht snel te investeren in performante hardware en software-toepassingen om de begeleidingen online te continueren en deze op een veilige manier face to face te organiseren. Bovendien hebben we hulpmiddelen aangekocht zodat onze medewerkers professioneel van thuis kunnen werken in combinatie met een financiële tussenkomst voor thuiswerk. De eerlijkheid en correctheid gebiedt ons te zeggen dat we voor de hulpmiddelen van onze subsidieerbare overheid specifieke subsidies hebben ontvangen. Bovendien hebben we aanzienlijk minder kilometervergoedingen uitbetaald gezien corona. Deze en de reserves uit het verleden gaan we investeren zonder ons in financiële avonturen te storten want onze

subsidieerende overheid zal het niet nalaten om ons efficiëntiewinsten op te leggen en verdere besparingsoperaties op te dringen. Desalniettemin blijven wij positief en hebben we concrete investeringsplannen in specifieke begeleidingsprojecten. Op termijn willen we ook extra begeleidend personeel aanwerven boven ons subsidieerbaar kader om zo nog meer cliënten te kunnen begeleiden. We kampen immers nog altijd met onaanvaardbare wachtlijsten.

Tot slot maken we graag een bijzonder woord van dank over aan tal van lokale gemeentebesturen, organisaties en particulieren die giften aan ons overmaken. We zullen deze extra middelen ten volle blijven benutten om zo veel mogelijk cliënten zo goed mogelijk te helpen en investeren in zinvolle initiatieven die bijdragen tot een autismevriendelijke maatschappij.

Op termijn willen we ook extra begeleidend personeel aanwerven

Vooruitblik op 2022 en de verdere toekomst

In de inleiding schreven we al dat er voor de lopende legislatuur 20 miljoen euro is voorzien voor uitbreiding van de rechtstreeks toegankelijke hulp. Op het totale uitbreidingsbudget van 250 miljoen euro is dit een eerder bescheiden bedrag, zeker als je weet dat er in 2020 en 2021 helemaal geen uitbreiding was. Het is ook nog maar de vraag hoe dit geld zal worden verdeeld. Er is een grote nood aan uitbreiding van de reguliere capaciteit van de bestaande zorgaanbieders. Velen van hen kampen immers met wachtlijsten. De laatste jaren kiest de overheid er steeds vaker voor om uitbreiding projectmatig toe te kennen. In functie van specifieke doelgroepen of welbepaalde doelstellingen.

In ieder geval is het duidelijk dat Het Raster ook de komende jaren lang niet op alle zorgvragen zal kunnen ingaan en dat we gedwongen zullen worden om regelmatig een aanmeldstop in te voeren. De meest prioritaire groep van volwassenen met een vraag naar een persoonsvolgend budget krijgt vanaf 2021 de garantie op een budget. Dat is maar goed ook en misschien opent het ook perspectieven voor mensen die gebruik maken van de rechtstreeks toegankelijke hulp. Ook zij hebben recht op zorg. Ieder van hen zou binnen de drie maanden ondersteuning moeten kunnen krijgen. Daar zullen we voor blijven ijveren.

Ondanks de grote noden en de vele wachtenden op ondersteuning, en ondanks de eerdere belofte van de minister om het ganse budget in 2021 toe te kennen, is er van de voorziene 20 miljoen euro nog geen cent toegekend. De minister besliste dat de rechtstreeks toegankelijke hulp eerst grondig moet worden vernieuwd: het moet meer vraaggestuurd, flexibeler, lokaler en intersectoraler. In principe heeft iedere persoon met een vermoeden van handicap recht op een bepaalde hoeveelheid ondersteuning per jaar, namelijk 8 zorgpunten. De huidige capaciteit van de diensten voor rechtstreeks toegankelijke hulp laat echter niet toe om iedereen die 8 punten te geven. Daarom verdelen de diensten de schaarse middelen zorgzaam over zoveel mogelijk gebruikers. Dat betekent dat begeleidingstrajecten zo snel mogelijk worden stopgezet, zodat weer andere gebruikers kunnen worden geholpen. Dat wordt soms als 'aanbodgestuurd' ervaren. De gebruikersverenigingen willen dat de gebruikers zelf de regie hebben over hun middelen. Zij ijveren ervoor dat elke gebruiker een cash budget krijgt dat flexibel kan worden ingezet, kort bij huis en voor de ondersteuning die best bij hem past. Dat budget moet inzetbaar zijn binnen en buiten de sector ondersteuning van personen met een handicap. Samen met onze subsidiërende overheid, zijn de zorgaanbieders echter van mening dat de rechtstreeks toegankelijke hulp beter niet wordt

georganiseerd door individuele budgetten toe te kennen. Binnen de huidige budgettaire context, is dat trouwens onmogelijk. Het is de verantwoordelijkheid van de overheid om ervoor te zorgen dat rechtstreeks toegankelijke hulp kwaliteitsvol wordt georganiseerd, net zoals ze moet zorgen voor bijvoorbeeld degelijk onderwijs of goede gezondheidszorg.

Eén van de gevolgen van de coronacrisis is dat er meer waardering is gekomen voor de zorgsector. Dat vertaalde zich in 2021 al in de verbetering van de loonvoorwaarden in de sector. Desondanks zien we dat het alsmaar moeilijker wordt om onze vacatures ingevuld te krijgen met deskundige mensen. Er is een krapte op de arbeidsmarkt. En daardoor veranderen mensen ook makkelijker van job. Ook in onze organisatie hebben we dat afgelopen jaar duidelijk ondervonden. De komende jaren zullen we ervoor moeten zorgen dat we een aantrekkelijke werkgever blijven. Dat betekent onder meer dat we de werk- en arbeids-omstandigheden van onze werk-nemers en vrijwilligers zoveel mogelijk zullen optimaliseren. Maar ook dat we ons via alle beschikbare kanalen krachtig profileren als een gezonde, efficiënte, innovatieve sociale onderneming met een sterke, onderscheidende missie en visie.

Dat de Vlaamse Regering kampt met ernstige budgettaire problemen, is geen geheim. En daar komen nu nog eens de kosten van de coronacrisis bovenop. Er is al stevig gesnoeid in de subsidies van de zorgaanbieders en ook in onze sector wordt nog volop gezocht naar bijkomende besparingen. We vrezen dus dat er de komende jaren maar heel weinig extra geld zal zijn voor de ondersteuning van mensen met een beperking. En dat terwijl jaar na jaar meer mensen bij Het Raster aankloppen voor hulp. Dat is trouwens ook zo in de thuisbegeleidingsdiensten autisme van de andere Vlaamse provincies. Ook daar zijn wachtlijsten de harde realiteit. Daarenboven dreigen besparingen de werkdruk bij personeel verder op te voeren en kan ook de kwaliteit van onze werking daardoor onder druk komen te staan.

We verwachten in de nabije toekomst ingrijpende wijzigingen in de organisatie van de rechtstreeks toegankelijke ondersteuning van personen met een handicap in Vlaanderen. Die zullen ongetwijfeld een invloed hebben op de werking van Het Raster. Via ons werkgeversverbond zullen we hierrond constructief met de overheid blijven samenwerken. We willen er mee voor zorgen dat de vernieuwingen die men wil doorvoeren, ook daadwerkelijk een meerwaarde inhouden voor de gebruikers. We zullen ook aandacht vragen voor de kwaliteit van de zorg en de werkdruk van onze begeleiders.

De overheid wil ook voluit gaan voor innovatie en digitalisering. Online hulp en blended care krijgt een gevalideerde plaats. Ook binnen Het Raster en de Liga Autisme Vlaanderen zullen we kijken hoe we onze werking kunnen aanvullen met een aantal digitale toepassingen in de begeleiding van onze cliënten.

Als het gaat over de vernieuwing van de rechtstreeks toegankelijke hulp, wordt steeds gedrukt op het belang van 'lokale verankering'. Betrachting is dat de handicapspecifieke ondersteuning vanuit onze sector nog meer wordt verbonden

met ondersteuning vanuit reguliere diensten en andere sectoren. Men doelt dan op structurele samenwerking op lokaal vlak. Dat kan dan bijvoorbeeld binnen eerstelijnszones of binnen de netwerken 'één gezin, één plan'. De ervaring leert ons dat in de samenwerking met de reguliere en andere sectoren, de eigen identiteit van elke partner cruciaal is. Pas dan kan meerwaarde ontstaan.

De voorbije jaren zijn meer en meer diensten uit verschillende sectoren zich gaan richten op het begeleiden van mensen met autisme. Dat is zeker een goede zaak. In onze positionering blijven wij inzetten op deskundigheid en specialisering. Wetenschappelijk onderbouwde methodieken zoals video-hometraining en ImPACT zijn gevestigde waarden in onze werking, maar daarnaast verkennen we ook nieuwe vormen van begeleiding. We kunnen daarbij rekenen op de wetenschappelijk medewerker van de Liga Autisme Vlaanderen.

In februari 2022 nemen we onze intrek in onze nieuwe locatie in Leuven. Het gebouw werd volledig gerenoveerd en aangepast aan de noden van onze cliënten. Dit zal ongetwijfeld een boost geven aan de verdere groei en uitbouw van Het Raster Leuven.

In 2020 werd onze wereld getroffen door het coronavirus. Een nieuwe en onbekende dreiging. De impact op de maatschappij en op onze werking was bijzonder groot. Zo goed en zo kwaad mogelijk, zochten we naar oplossingen. Aanvankelijk dachten we dat we het ergste na enkele maanden wel gehad zouden hebben. Dat bleek echter ijdele hoop. Ook 2021 werd volledig overschaduwd door corona. Het werd een jaar van doorbijten, volhouden in moeilijke omstandigheden. Zelfs de vaccinatie en de boosterprik, brachten ons niet terug naar 'het rijk der vrijheid'. Het grote aantal besmettingen begin 2022 zou het maatschappelijk leven wel eens ernstig kunnen gaan vertragen. Stilaan

PAST

dringt het besef door dat het virus nog lang onder ons zal blijven. Nog jaren wordt gezegd. We zullen moeten leren leven mét het virus. We zullen de werking van onze organisatie duurzaam moeten aanpassen aan deze nieuwe realiteit.

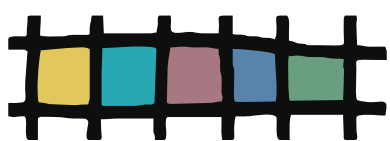
We danken onze medewerkers die nu al meer dan twee jaar in moeilijke omstandigheden hun job met hart en ziel blijven doen. We danken onze bestuurders die ons afgelopen jaar meer dan ooit hebben gesteund en vastberaden de richting bleven aangeven. We danken onze cliënten. Zij toonden begrip voor de maatregelen die we moesten nemen en maakten er samen met ons het beste van. We danken ook alle mensen en organisaties die Het Raster in 2021 financieel hebben gesteund. Alleen door met vertrouwen en respect de handen in elkaar te slaan, kunnen we onze missie verder waarmaken: mee bouwen aan een kwaliteitsvol leven in een open samenleving voor elke persoon met autisme en zijn omgeving!

We verwachten in de nabije toekomst ingrijpende wijzigingen in de organisatie van de rechtsreeks toegankelijke ondersteuning voor personen met een handicap in Vlaanderen. Die zullen ongetwijfeld een invloed hebben op de werking van Het Raster.

FUTURE

HET RASTER vzw
BEGELEIDING RONDOM AUTISME

Het Raster vzw
Boomsesteenweg 510A
2020 Antwerpen
Tel 03 830 35 89
info@hetraster.be

www.hetraster.be